

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Απόφαση ΕΠΑ 24/2018

Αρ. Φακέλου 11.17.018.02

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2008 ΚΑΙ 2014
(Νόμος Αρ. 13(Ι)/2008, ως έχει τροποποιηθεί με το Νόμο Αρ.41(Ι)/2014)

**Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων από την εταιρεία
Premier Shukuroglou Cyprus Ltd εναντίον των εταιρειών ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ΑΕΒΕ
και ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ**

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα. Λουκία Χριστοδούλου,	Πρόεδρος
κ. Ανδρέας Καρύδης,	Μέλος
κ. Παναγιώτης Ουστάς,	Μέλος
κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας,	Μέλος
κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης,	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 6 Ιουλίου 2018

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΛΗΨΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 25/1/2018, η εταιρεία Premier Shukuroglou Cyprus Ltd υπέβαλε προς την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (εφεξής η «Επιτροπή»), καταγγελία εναντίον των εταιρειών ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ΑΕΒΕ και Συνεργατικό Οργανισμό Παραγωγής Ζωοτροφών (ΣΟΠΑΖ) ΛΤΔ (εφεξής η καταγγελλόμενη/ΣΟΠΑΖ) αναφορικά με πιθανολογούμενες από μέρους τους παραβάσεις των περί της Προστασίας του

Ανταγωνισμού Νόμων 2008 και 2014 (εφεξής ο «Νόμος»). Παράλληλα, η Premier Shukuroglou Cyprus Ltd (εφεξής η «καταγγέλλουσα/αιτήτρια/Shukuroglou») υπέβαλε προς την Επιτροπή κατά την ίδια ημερομηνία αίτηση για λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον της εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ΑΕΒΕ (εφεξής η «καταγγελλόμενη/καθ' ης η αίτηση/ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ).

B. ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

1. Καταγγέλλουσα / Αιτήτρια

Η καταγγέλλουσα εταιρεία Shukuroglou είναι κυπριακή εταιρεία που ιδρύθηκε το 1966. Αποτελεί μέρος του ομίλου εταιρειών Premier Shukuroglou, η οποία δραστηριοποιείται στους τομείς της φυτοπροστασίας, θρέψης φυτών, διατροφής των ζώων και δημοσίας υγείας, έχει δε 50 χρόνια παρουσίας στην Κυπριακή αγορά στους τομείς της φυτοπροστασίας, θρέψης φυτών, ζώων και δημοσίας υγείας. Η εταιρεία δραστηριοποιείται στον τομέα εισαγωγής προϊόντων για τη θρέψη φυτών (λιπάσματα) και μεταπώλησής τους στη λιανική αγορά σε γεωργούς εντός της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η εταιρεία διατηρεί έξι (6) καταστήματα.

2. Καταγγελλόμενη/ ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ (Καθ' ης η Αίτηση)

Η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ είναι ελληνική εμπορική και παραγωγική εταιρεία, που διακινεί τα λιπάσματα που παράγει η ίδια, καθώς και λιπάσματα ξένων οίκων. Δραστηριοποιείται στη χονδρική αγορά πώλησης λιπασμάτων. Η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ήταν προμηθευτής της καταγγέλλουσας εταιρείας από τον Οκτώβριο του 2016 μέχρι τον Ιούλιο του 2017, ενώ συνεργάζεται και προμηθεύει και την εταιρεία ΣΟΠΑΖ.

3. Καταγγελλόμενη/ΣΟΠΑΖ

Η ΣΟΠΑΖ ιδρύθηκε το 1961, ως τριτοβάθμια συνεργατική εταιρεία με βασικό σκοπό την παραγωγή και πώληση σύνθετων ζωοτροφών. Πρόκειται για κυπριακή συνεργατική εταιρεία, η οποία εμπορεύεται ζωοτροφές και μετά την ανάληψη των εργασιών της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζα, ο μεγαλύτερος παίκτης στην αγορά λιπασμάτων.

Η εταιρεία προχώρησε στις 31/3/2015 σε συνένωση εργασιών με τις εμπορικές δραστηριότητες της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας (Αγροεφόδια) και της Σ.Π.Ε. Αλληλεγγύης, από τις οποίες μεταφέρθηκαν περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις, καθώς και ο κύκλος εργασιών των δραστηριοτήτων αυτών.

Η ΣΟΠΑΖ δραστηριοποιείται σε τρεις αγορές: την εμπορία δημητριακών και άλλων απλών ζωοτροφών, την παραγωγή σύνθετων ζωοτροφών και την εμπορία λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων.

Περαιτέρω, η εταιρεία ΣΟΠΑΖ εισάγει και πωλεί σε λιανικό επίπεδο προϊόντα από την προμηθεύτρια της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ στην κυπριακή αγορά. Πρόκειται για ανταγωνιστική της καταγγέλλουσας, εταιρεία.

Γ. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Η αιτήτρια, στην καταγγελία που υπέβαλε προς την Επιτροπή, παρέθεσε τους ισχυρισμούς της, οι οποίοι συνοψίζονται κυρίως στα ακόλουθα:

Η συνεργασία μεταξύ της καταγγέλλουσας εταιρείας και της ελληνικής εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2016 με την υποβολή παραγγελίας σύνθετου βελτιωμένης απόδοσης (EEF) χημικού λιπάσματος για την καλλιέργεια πατατών, με πληρωμή τοις μετρητοίς.

Το εν λόγω λίπασμα έγινε κατόπιν υποδείξεων της καταγγέλλουσας προς την ελληνική εταιρεία και παράχθηκε για πρώτη φορά (παγκοσμίως) ειδικά για την καταγγέλλουσα εταιρεία. Λόγω τούτου, η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ονόμασε το καινούργιο προϊόν NutrActive® **premier** (βάζοντας στην ονομασία τη λέξη premier από το όνομα της εταιρείας Premier Shukuroglou Cyprus LTD), ως ένδειξη της συνεισφοράς της εταιρείας στην παραγωγή του καινοτόμου αυτού χημικού λιπάσματος.

Τον Νοέμβριο του 2016 ξεκίνησε και η αγορά άλλων χημικών λιπασμάτων για την καλλιέργεια σιτηρών, ελιάς και αμπελιών.

Η εταιρεία Shukuroglou αγόραζε χονδρικά τα λιπάσματα μέσω της εταιρείας {...}*, η οποία αναλάμβανε την αρίθμηση της παλέτας και τη σήμανσή της με την επωνυμία της εταιρείας, λόγω του ότι η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ δεν μπορούσε να αναλάβει την αρίθμηση της παλέτας και τη σήμανσή της με την επωνυμία Premier Shukuroglou Cyprus LTD.

* Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο {...}.

Σύμφωνα με την καταγγελία, η συνεργασία μεταξύ των εταιρειών ήταν άφογη. Οι πωλήσεις της εταιρείας Shukuroglou είχαν αυξηθεί μέσα σε διάστημα περίπου 8 μηνών. Στο τέλος της καλλιεργητικής περιόδου της πατάτας (περί τα τέλη Φεβρουαρίου), έγινε αξιολόγηση του χημικού σύνθετου βελτιωμένης απόδοσης (EEF) λιπάσματος για την καλλιέργεια πατατών, με εξαιρετικά αποτελέσματα.

Τον Ιούλιο του 2017, δύο μόνο εβδομάδες πριν από την καλοκαιρινή περίοδο για την καλλιέργεια της πατάτας και ενώ η εταιρεία Shukuroglou είχε υποβάλει παραγγελία για άλλους 120 τόνους λιπασμάτων, ο διευθυντής πωλήσεων της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, την ενημέρωσε ότι αποφάσισε τη διακοπή της συνεργασίας τους και αρνήθηκε να αποστείλει τους 120 τόνους λιπασμάτων που είχαν παραγγελθεί, εξηγώντας ότι ο λόγος της διακοπής ήταν η αποκλειστική συνεργασία που απαίτησε η εταιρεία ΣΟΠΑΖ. Η καταγγέλλουσα εταιρεία ισχυρίζεται περαιτέρω ότι οι εταιρείες ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και ΣΟΠΑΖ συμφώνησαν, κατόπιν επίσκεψης διευθυντικής ομάδας της τελευταίας στα γραφεία της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ στην Ελλάδα, να προμηθεύσουν αποκλειστικά την ΣΟΠΑΖ με αυξημένες ποσότητες λιπασμάτων κατόπιν προπληρωμής, υπό τον όρο να διακοπεί η συνεργασία με την καταγγέλλουσα εταιρεία. Αν και υπήρχαν ήδη παραγγελίες για την αγορά χημικών λιπασμάτων, αυτά δεν απεστάλησαν. Η καταγγέλλουσα εταιρεία, έμεινε εκτεθειμένη και υπέστη σοβαρή ζημιά λόγω του ότι οι πελάτες της είχαν ήδη υποβάλει παραγγελίες.

Επίσης, η παραγγελία της εταιρείας Shukuroglou για αγορά χημικού λιπάσματος για σιτηρά στην ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ (η οποία θα τα απέστειλε στην εταιρεία {...} για συσκευασία), δεν εκτελέστηκε και η τελευταία τον Σεπτέμβριο 2017 ενημέρωσε την εταιρεία Shukuroglou ότι τα λιπάσματα δεν απεστάλησαν καθότι είχε ενημερωθεί από την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ για τη διακοπή της συνεργασίας τους.

Σύμφωνα με την καταγγελία, η καταγγελλόμενη συμπεριφορά συνιστά παράβαση των άρθρων 3, 6(1) και 6(2) του Νόμου.

Συγκεκριμένα, η καταγγέλλουσα εταιρεία ισχυρίζεται τα εξής:

Η συμφωνία αποκλειστικής προμήθειας χημικών λιπασμάτων μόνο στην εταιρεία ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ, αποτελεί κάθετη συμφωνία μεταξύ της εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και της ΣΟΠΑΖ, που είχε ως αντικείμενο τον αποκλεισμό της εταιρείας Premier Shukuroglou Cyprus LTD από την αγορά εμπορίας (σε χονδρικό επίπεδο) σύνθετου χημικού λιπάσματος για την καλλιέργεια της πατάτας και των σιτηρών και ως εκ τούτου παρακώλυσης και νόθευσης του ανταγωνισμού της εν λόγω αγοράς στο πλαίσιο του άρθρου 3(1) του Νόμου.

Περαιτέρω, η καταγγέλλουσα εταιρεία αναφέρει ότι: «*Επιπρόσθετα, η κάθετη συμφωνία που έγινε μεταξύ των εταιρειών ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ΑΕΒΕ και ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ αποτελεί σύμπραξη η οποία πλήττει τον ανταγωνισμό στον πυρήνα του. Πρόκειται δηλαδή για μια συμφωνία που έχει ως αντικείμενο κεντρικές παραμέτρους της επιχειρηματικής δράσης της εταιρείας Premier Shukuroglou Cyprus LTD. Συνεπώς και δεδομένου ότι η συμφωνία έχει ως αντικείμενό της τον περιορισμό του ανταγωνισμού, δεν χρειάζεται να αποδειχθεί και το αποτέλεσμα στον ανταγωνισμό προκειμένου να εφαρμοστεί η διάταξη του άρθρου 3 παράγραφος 1 του Ν. 41(Ι)/2014¹.*»

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας εταιρείας για παράβαση του άρθρου 6(1) του Νόμου, αναφέρεται ότι και οι δύο καταγγελλόμενες εταιρείες κατέχουν δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι στην αγορά της εμπορίας (σε χονδρικό επίπεδο) χημικού σύνθετου λιπάσματος, του οποίου κάθε κόκκος περιέχει συνδυασμό βασικών ανόργανων στοιχείων (άζωτο, φώσφορο, κάλιο) για την καλλιέργεια της πατάτας εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, δραστηριοποιούνται δύο εταιρείες: η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, η οποία κατέχει μερίδιο αγοράς της τάξης του 85% και πωλεί αποκλειστικά στην εταιρεία ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ και η πολυεθνική εταιρεία {...}, που πωλεί αποκλειστικά στην εταιρεία {...} και κατέχει 15% της αγοράς. Στην αγορά της εμπορίας (σε χονδρικό επίπεδο) χημικού σύνθετου λιπάσματος, του οποίου κάθε κόκκος περιέχει συνδυασμό βασικών ανόργανων στοιχείων (άζωτο, φώσφορο, κάλιο) για την καλλιέργεια των σιτηρών εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας δραστηριοποιούνται δύο εταιρείες: η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, η οποία κατέχει μερίδιο αγοράς της τάξης του 65% και η πολυεθνική {...}, η οποία πωλεί αποκλειστικά στην εταιρεία {...} και κατέχει 35% της αγοράς.

Η εταιρεία ΣΟΠΑΖ ΛΤΔ στις προαναφερόμενες αγορές της εισαγωγής και εμπορίας σε (λιανικό επίπεδο) κατέχει 85% στην πρώτη αγορά και 65% στη δεύτερη.

Η καταγγέλλουσα εταιρεία, έκαμε αναφορά στην υπόθεση *Λέλος*² του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το «ΔΕΕ»), σημειώνοντας ότι η άρνηση προμήθειας είχε ως σκοπό τον περιορισμό του εμπορίου, εφόσον υπήρχε άρνηση προς υπάρχοντες πελάτες, οι οποίοι είχαν ήδη προβεί σε συγκεκριμένες επενδύσεις ειδικά για την εν λόγω συνεργασία. Επ' αυτού, η καταγγέλλουσα αναφέρθηκε σε διάφορες επενδύσεις στις οποίες προχώρησε με την έναρξη της συνεργασίας με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και κατέληξε στον ισχυρισμό ότι η απόφαση της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ να

¹ Υπόθεση 56 και 58/64, *Consten and Grundig v Commission*, Συλλ. 1966, 299, σκέψη 342.

² Υπόθεση C-468/06 έως C-478/06, *Σωτ. Λέλος και Σία ΕΕ κα. κατά GlaxoSmithKline ΑΕΒΕ Φαρμακευτικών Προϊόντων*, [2008] σελ. I-7139, παρα. 71.

διακόψει τη συνεργασία της με την καταγγέλλουσα εταιρεία, χωρίς καμία αντικειμενική αιτιολόγηση και ενώ η τελευταία υιοθετούσε τις συνήθειες εμπορικές πρακτικές, αποτελεί κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης.

Ακολούθως, η καταγγέλλουσα εταιρεία, κάνοντας αναφορά σε υπόθεση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού στην οποία κρίθηκε ότι η επιβολή ρητρών αποκλειστικότητας συνιστούν αποκλεισμό των ανταγωνιστών και τέτοιες πρακτικές παρεμποδίζουν τον τελικό καταναλωτή να επιλέξει τις πηγές εφοδιασμού του, δυσχεραίνουν την πρόσβαση νέων ανταγωνιστών και αποτρέπουν την επέκταση των υφιστάμενων ανταγωνιστών, ισχυρίστηκε ότι η απόφαση της ΣΟΠΑΖ να επιβάλει υποχρέωση αποκλειστικής προμήθειας του χημικού σύνθετου λιπάσματος για την καλλιέργεια της πατάτας και των σιτηρών στην εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, συνιστά κατάχρηση της δεσπόζουσας της θέσης και περιορίζεται ο ανταγωνισμός της αγοράς.

Βάσει των όσων η καταγγέλλουσα υπέβαλε, υποστήριξε ότι η συμπεριφορά της ΣΟΠΑΖ είχε ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό της από την αγορά κατά παράβαση του άρθρου 6(1) του Νόμου.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας εταιρείας για παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου, υποστηρίζεται ότι στοιχειοθετείται η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης μεταξύ των δύο εταιρειών, καθότι το σύνθετο λίπασμα για την καλλιέργεια πατάτας με τύπο 14-22-9 χρησιμοποιείται μόνο από Κύπριους παραγωγούς λόγω της μορφολογίας του εδάφους (ως αποδεικνύεται από στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας), και γι' αυτό το λόγο υπογραμμίστηκε πως καμία εταιρεία του εξωτερικού δεν παράγει χημικό σύνθετο λίπασμα με τον τύπο αυτό, παρά μόνο κατόπιν παραγγελίας. Το ίδιο ισχύει και για τα χημικά σύνθετα λιπάσματα τύπου 20-20-0 και 20-10-0 που χρησιμοποιούνται για καλλιέργεια των σιτηρών.

Περαιτέρω, όσον αφορά τη στοιχειοθέτηση της ύπαρξης ή μη ισοδύναμης οικονομικής λύσης, η καταγγέλλουσα εταιρεία ισχυρίζεται ότι καμία άλλη εταιρεία δεν παράγει το χημικό σύνθετο λίπασμα τύπου 14-22-9 βελτιωμένης απόδοσης, εκτός από την εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και ότι οι Κύπριοι παραγωγοί το ζητούν λόγω των εξαιρετικών αποτελεσμάτων. Δεν κατέστη δυνατή η συνεργασία της καταγγέλλουσας με άλλες εταιρείες του εξωτερικού, καθώς οι ελάχιστες ποσότητες που απαιτούν οι εταιρείες αυτές είναι απαγορευτικές. Το ίδιο ισχύει και για τη δεύτερη αγορά που αφορά την καλλιέργεια των σιτηρών.

Τέλος, η καταγγέλλουσα εταιρεία ισχυρίζεται ότι η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ με την απόφασή της να διακόψει αιφνίδια τη συνεργασία που είχε με την εταιρεία Shukuroglou, καθώς και η άρνησή της να προμηθεύσει με απλά χημικά σύνθετα

λιπάσματα και χημικά σύνθετα λιπάσματα βελτιωμένης απόδοσης (EEF) για την καλλιέργεια της πατάτας και των σιτηρών, αποτελεί καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης και συνεπώς παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου.

Δ. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΛΗΨΗ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Η αιτήτρια με την αίτησή της για λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον της καθ' ης η αίτηση/καταγγελλόμενη ζητεί από την Επιτροπή την έκδοση προσωρινών μέτρων με τα οποία να καλείται η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ να προμηθεύσει άμεσα την εταιρεία Shukuroglou με χημικά λιπάσματα για την καλλιέργεια πατατών και σιτηρών με τους ίδιους ή/και ισοδύναμους όρους συναλλαγής όπως ήταν και η μεταξύ τους συνεργασία η οποία διακόπηκε αιφνίδια.

Προς υποστήριξη του αιτήματος για έκδοση διατάγματος προσωρινών μέτρων, η αιτήτρια ανέλυσε το άρθρο 28 του Νόμου.

Αναφορικά με τη στοιχειοθέτηση των προϋποθέσεων που θέτει το άρθρο 28 του Νόμου, η αιτήτρια επανάλαβε τα γεγονότα επί των οποίων στηρίζεται η καταγγελία της και ανέφερε ότι η αιφνίδια μονομερής απόφαση της εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ να διακόψει τη συνεργασία της με την καταγγέλλουσα εταιρεία στοιχειοθετεί ευλόγως ισχυρή εκ πρώτης όψεως υπόθεση παράβασης των άρθρων 6(1) και 6(2) του Νόμου.

Όσον αφορά τη στοιχειοθέτηση του «επείγοντος», η αιτήτρια αναφερόμενη σε απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού επισήμανε ότι: *«Το επείγον είναι συνάρτηση με το αν υπάρχει ή προβλέπεται να υπάρξει άμεσα επικείμενος κίνδυνος ανεπανόρθωτης βλάβης, δηλαδή επικαλούμενος κίνδυνος, ο οποίος για να αποτραπεί, πρέπει να αντιμετωπισθεί ανυπερθέτως, ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία ανεπανόρθωτης βλάβης.»*³. Ισχυρίστηκε ακόμα ότι, στην παρούσα φάση, δεν δραστηριοποιείται στην αγορά του χημικού σύνθετου λιπάσματος και δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις αυξημένες ανάγκες της μισθοδοσίας, στις αυξήσεις των ενοικίων που προήλθαν από αύξηση των καταστημάτων και αποθηκών ή ενοικίαση μεγαλύτερων χώρων για τη νέα συνεργασία και τις υποχρεώσεις της προς την Τράπεζα. Εκτός από διαφυγόντα κέρδη, η αιτήτρια εταιρεία τόνισε ότι έχει χάσει πελάτες που προμήθευε με το χημικό λίπασμα της καταγγελλόμενης εταιρείας και τα οποία αποτελούν το 90% των πωλήσεων στην αγορά, αλλά και παραγωγούς που προμήθευε με άλλου είδους/τύπου λιπάσματα. Περαιτέρω υποστήριξε ότι η περίοδος καλλιέργειας της πατάτας διαρκεί από το μήνα Δεκέμβριο μέχρι το μήνα Φεβρουάριο

³ Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού, ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 368/Υ/2007, λήψη ασφαλιστικών μέτρων στο πλαίσιο της υπόθεσης με αριθμ. Πρωτ. 1012/26.03.2003 «Καταγγελία της εταιρείας ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΦΛΩΡΑΣ ΚΟΣΜΟΣ-ΜΑΡΙΑ ΦΛΩΡΑ Ε.Π.Ε.»

και αν δεν τα προμηθευτεί μέχρι να λήξει η περίοδος, οι συνέπειες θα είναι γι' αυτήν καταστροφικές. Επίσης, ανέφερε ότι το χημικό σύνθετο λίπασμα 14-22-9 χρησιμοποιείται στα λαχανικά και στα μπουστάνια και η ζήτησή του δεν σταματά το μήνα Φεβρουάριο, αλλά συνεχίζεται και τον μήνα Μάρτιο μέχρι και τον Ιούνιο. Ακόμα, ανέφερε ότι η επόμενη καλλιεργητική περίοδος της πατάτας είναι αρχές Ιουλίου.

Τέλος, η αιτήτρια κάλεσε την Επιτροπή αφού προβεί σε αξιολόγηση της παρούσας καταγγελίας να εκδώσει τα αιτούμενα προσωρινά μέτρα, έτσι ώστε η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ να την προμηθεύσει άμεσα με χημικά λιπάσματα για την καλλιέργεια πατατών και σιτηρών με τους ίδιους ή/και ισοδύναμους όρους συναλλαγής, όπως ήταν και η μεταξύ τους συνεργασία.

Ε. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Η καταγγελία, καθώς και το αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων υποβλήθηκαν από την καταγγέλλουσα εταιρεία/αιτήτρια προς την Επιτροπή στις 25/1/2018.

Η Επιτροπή, υπό τη σύνθεση της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως οι αποφάσεις του ημερομηνίας 24/5/2013, 5/9/2016 και 24/4/2018, κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 30/4/2018, αφού μελέτησε το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης και ενημερώθηκε πλήρως από τα ενώπιόν της στοιχεία και δεδομένα, αποφάσισε ομόφωνα ότι οι υποβληθείσες πληροφορίες ήταν ικανοποιητικές και ενεργώντας στη βάση των διατάξεων του άρθρου 35, έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να διεξάγει προκαταρκτική έρευνα αναφορικά με πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία.

Η Επιτροπή, αναφορικά με το αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων, ομόφωνα αποφάσισε να καλέσει τα εμπλεκόμενα μέρη να παρευρεθούν στη συνεδρία της που θα πραγματοποιηθεί στις 11/5/2018 και να υποβάλουν τις γραπτές θέσεις τους μέχρι τις 10/5/2018. Επίσης, αποφάσισε να καλέσει την αιτήτρια όπως μέχρι τις 4/5/2018 αποστείλει στις καταγγελλόμενες εταιρείες την καταγγελία της, το αίτημά της για λήψη προσωρινών μέτρων και τα επισυνημμένα έγγραφα αυτών. Περαιτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να καλέσει την αιτήτρια όπως στις 4/5/2018 εκφράσει την ετοιμότητά της για καταβολή εγγύησης για ζημιές που τυχόν θα προκληθούν στην επιχείρησή της, κατά της οποίας ζητούνται και ήθελε διαταχθούν τα προσωρινά μέτρα, σε περίπτωση που δεν διαπιστωθεί οποιαδήποτε παράβαση, ως προνοεί το άρθρο 28(3) του Νόμου.

Τα εμπλεκόμενα μέρη ενημερώθηκαν σχετικά για τις εν λόγω αποφάσεις της Επιτροπής στις 30/4/2018.

Στις 3/5/2018, η αιτήτρια απέστειλε στην Επιτροπή τη μη εμπιστευτική μορφή της καταγγελίας της, του αιτήματος για λήψη προσωρινών μέτρων και των επισυνημμένων εγγράφων αυτών, καθώς και αντίγραφα των ηλεκτρονικών μηνυμάτων με τα οποία απέστειλε τα εν λόγω έγγραφα στις καταγγελλόμενες εταιρείες. Σημειώνεται ότι στην ίδια επιστολή, η αιτήτρια έκφρασε την ετοιμότητά της για καταβολή εγγύησης για ζημιές που τυχόν θα προκληθούν στην επιχείρηση, κατά της οποίας πιθανόν να διαταχθούν τα προσωρινά μέτρα και ζήτησε όπως η προκαθορισμένη συνεδρία για τις 11/5/2018 οριστεί στις 11:30 π.μ. αντί στις 11:00 π.μ..

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της ημερομηνίας 3/5/2018, ομόφωνα αποφάσισε να αποδεχθεί το αίτημα της αιτήτριας εταιρείας για αλλαγή της ώρας της συνεδρίας της στις 11/5/2018 για τις 11:30 π.μ.. Σχετικές επιστολές απεστάλησαν προς όλα τα εμπλεκόμενα μέρη αυθημερόν.

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8/5/2018, σημείωσε το περιεχόμενο της επιστολής ημερομηνίας 7/5/2018 της καταγγελλόμενης εταιρείας ΣΟΠΑΖ, καθώς και το υποβληθέν αίτημά της για παράταση των προθεσμιών για την υποβολή των γραπτών της παρατηρήσεων και καθορισμό νέας ημερομηνίας πραγματοποίησης της ενώπιον της Επιτροπής προφορικής διαδικασίας, αλλά και τις επιστολές ημερομηνίας 8/5/2018 της καταγγελλόμενης /καθ' ης η αίτηση εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και της καταγγέλλουσας/αιτήτριας εταιρείας. Όσον αφορά την καταγγελλόμενη εταιρεία ΣΟΠΑΖ, η Επιτροπή επισήμανε ότι αν και η καταγγελία στρέφεται εναντίον της, το αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων στρέφεται μόνο εναντίον της έτερης καταγγελλόμενης εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ. Αναφορικά με το αίτημα της καθ' ης η αίτηση για παράταση της προθεσμίας υποβολής των γραπτών της παρατηρήσεων και της προφορικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε για λόγους εξασφάλισης όλων των απαραίτητων για την υπεράσπισή της εγγυήσεων και με σκοπό τη διασφάλιση του δικαιώματος υπεράσπισης και άμυνά της, να το αποδεχθεί. Ως εκ τούτου, αποφασίσθηκε όπως τα εμπλεκόμενα μέρη κληθούν στην ενώπιον της Επιτροπής σε προφορική διαδικασία στις 29/5/2018 και να αποστείλουν τις γραπτές τους παρατηρήσεις μέχρι τις 25/5/2018.

Τα εμπλεκόμενα μέρη ενημερώθηκαν σχετικά με τις πιο πάνω αποφάσεις με επιστολή στις 9/5/2018.

Στις 25/5/2018 παρελήφθησαν από την Επιτροπή οι γραπτές παρατηρήσεις των εταιρειών ΣΟΠΑΖ και ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ.

Η Επιτροπή, υπό τη νέα σύνθεσή της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως οι αποφάσεις του ημερομηνίας 24/4/2018 και 21/5/2018, σε συνεδρία που πραγματοποιήθηκε στις 25/5/2018 εξέτασε την υπόθεση υπό το φως των γνωματεύσεων του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ημερομηνίας 8/5/2017 (Αρ. Φακ. Γ.Ε. 50(A)/2005/N.52/5) και ημερομηνίας 29/1/2018 (Αρ. Φακ. Γ.Ε. 50(A)/05.N.52/06).

Το νέο μέλος της Επιτροπής, κ. Πολυεΐκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης, ως ο διορισμός του από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 21/5/2018 που ισχύει από τις 24/5/2018, αφού ενημερώθηκε πλήρως σχετικά με όλες τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης και έλαβε πλήρη γνώση όλων των σχετικών με αυτές στοιχείων, τα οποία είναι αναγκαία για το χειρισμό της υπόθεσης, τη διαμόρφωση γνώμης και άποψης επί αυτής και τη λήψη αποφάσεων, συμφώνησε με όλες τις αποφάσεις της Επιτροπής και υιοθέτησε αυτές, συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 30/4/2018 με την οποία αποφασίσθηκε η διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας αναφορικά με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία.

Κατά τη συνεδρία της Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις 29/5/2018, εμφανίσθηκαν ενώπιόν της όλα τα εμπλεκόμενα μέρη της καταγγελίας, τα οποία ανέπτυξαν ενδελεχώς τις θέσεις τους.

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της στις 7/6/2018, αφού μελέτησε επισταμένα όλα τα ενώπιόν της στοιχεία αλλά και όσα κατέθεσαν τα εμπλεκόμενα μέρη, ομόφωνα αποφάσισε όπως αποστείλει ερωτήματα προς το αρμόδιο Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, αναφορικά με τους διάφορους τύπους των λιπασμάτων, τη χρήση τους και τεχνικές τους προδιαγραφές και συναφή με αυτά θέματα, ώστε να υποβοηθηθεί στο έργο της.

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της στις 26/6/2018, διαπίστωσε ότι το Τμήμα Γεωργίας, του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος δεν απέστειλε τις απαντήσεις στα ερωτήματά της παρά το ότι καταγράφηκε η παράκληση για αποστολή των σχετικών απαντήσεων το συντομότερο δυνατό και αν ήταν εφικτό μέχρι τις 14/6/2018. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε να αποστείλει υπενθυμητική επιστολή στο Τμήμα Γεωργίας.

Οι απαντήσεις του Τμήματος Γεωργίας παρελήφθησαν στις 27/6/2018. Η Επιτροπή κατά τη συνεδρία της στις 6/7/2018, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία και δεδομένα που απεστάλησαν και καταχωρήθηκαν εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης για τη λήψη προσωρινών μέτρων, τις γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν,

καθώς και τις θέσεις όλων των εμπλεκομένων μερών ως αυτές αναπτύχθηκαν κατά την προφορική διαδικασία ημερομηνίας 29/5/2018, ομόφωνα έλαβε την ακόλουθη ενδιάμεση απόφαση αναφορικά με την αίτηση για λήψη προσωρινών μέτρων:

ΣΤ. ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ/ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Θέσεις Αιτήτριας / Καταγγέλλουσας

Κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία που πραγματοποιήθηκε στις 29/5/2018, η Αιτήτρια, μέσω του νομικού της εκπροσώπου, παρέθεσε τις θέσεις της, αναπτύσσοντας τα όσα είχε υποβάλει τόσο στην καταγγελία της όσο και στην αίτηση για λήψη των προσωρινών μέτρων, αλλά και αναλύοντας πρόσθετα τις ακόλουθες απόψεις, τις οποίες η Επιτροπή σημειώνει συνοπτικά:

- Τον Νοέμβριο του 2016, η αιτήτρια υπέβαλε παραγγελία και η πληρωμή έγινε τοις μετρητοίς. Ακόμα και μετά τον Μάρτιο του 2017, μεταξύ της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και της αιτήτριας διεξαγόταν διάλογος για επέκταση της συνεργασίας τους στην Αίγυπτο. Η αιτήτρια ενημερώθηκε για τη διακοπή της παραγγελίας και της συνεργασίας τον Ιούλιο του 2017, όταν υπέβαλε παραγγελία για εκατόν είκοσι (120) τόνους λιπάσματος.
- Αν και η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ στις γραπτές της παραστάσεις επιχείρησε να προβάλει μία διαφορετική εικόνα και έκανε αναφορά σε καθυστερήσεις πληρωμών και άλλες παραβιάσεις των όρων συνεργασίας, εντούτοις υπάρχει μεταγενέστερη αλληλογραφία από αυτή των καθυστερήσεων των πληρωμών, στην οποία φαίνεται ότι συζητείτο επέκταση της συνεργασίας στην Αίγυπτο. Εξάιρεση αποτέλεσαν κάποιες περιπτώσεις που σε επιστολές προς την αιτήτρια, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ανέφερε: «*παρακαλούμε όπως μας πληρώσετε άμεσα κάποια ποσά*», τα οποία τελικά πληρώθηκαν. Επίσης, η αιτήτρια υπέβαλλε στην ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ προτάσεις για πιστωτικές διευκολύνσεις ή τρόπους αποπληρωμής, τις οποίες η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ αποδεχόταν.
- Η αιτήτρια υποστήριξε την κατοχή δεσπόζουσας θέσης από μέρους της εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ στις αγορές για την εμπορία χημικού σύνθετου λιπάσματος και διαφώνησε με τον ορισμό της αγοράς στον οποίο προέβη η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, στις γραπτές της παραστάσεις.
- Περαιτέρω, η αιτήτρια ανέφερε ότι έχει προβεί εκτεταμένα σε σειρά επενδύσεων, ενόψει της συνεργασίας με την εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ. Οι επενδύσεις αφορούσαν στη χρηματοδότηση αυτής της νέας δραστηριότητας της. Υποστήριξε ότι από την

αλληλογραφία που η ίδια η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ έχει προσκομίσει, φαίνεται η συζήτηση που είχε γίνει από τα μέρη και η σοβαρότητα την οποία έδωσε και η ίδια η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, στο να γίνει αυτή η νέα συνεργασία. Επ' αυτού, η αιτήτρια ανέφερε ότι για τα λιπάσματα: «*χρειάζεται αγορά αποθηκών, όπως και έγινε για εξυπηρέτηση, αγορά καταστημάτων, χρειάζονται αναδιοργάνωση και εκπαίδευση προσωπικού για να μπορεί να ανταποκριθεί στα νέα προϊόντα, αγορά φορτηγών, αγορά αυτοκινήτων, δεν μπορεί δηλαδή να γίνει διαφορετικά η ανταπόκριση σε μία τέτοια συνεργασία*».

- Όσον αφορά την κατ' ισχυρισμό παράβαση του Νόμου, η αιτήτρια ανέφερε ότι: «*η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναφέρει, ότι σε σχέση με πρακτικές που αφορούν άρνηση προμήθειας, θα εξετάζεται αν η άρνηση αφορά προϊόν που αντικειμενικά χρειάζεται μία εταιρεία για να ασκήσει αποτελεσματικό ανταγωνισμό, κάτι το οποίο θεωρούμε εν προκειμένω συντρέχει και εάν η άρνηση ενδέχεται να οδηγήσει σε εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά, που επίσης θεωρούμε ότι συντρέχει και αν η άρνηση ενδέχεται να αποβεί σε ζημιά των καταναλωτών που επίσης θεωρούμε ότι συντρέχει διότι στην πράξη περιορίζεται βεβαίως ο υγιής ανταγωνισμός, περιορίζεται η δυνατότητα των καταναλωτών να λάβουν ένα χημικό σύνθετο λίπασμα το οποίο είχε γίνει, όπως είπα, μέσα από τη σύμμιξη της τεχνολογίας και της συνεργασίας των δύο εταιρειών κατά τρόπο που εάν η εταιρεία, η Αιτήτρια, δεν προμηθευτεί άμεσα τα λιπάσματα υποχρεωτικά το αναπόδραστο αποτέλεσμα θα είναι, σύντομα να τεθεί εκτός της αγοράς των λιπασμάτων και να αναστείλει τη λειτουργία της στο συγκεκριμένο πεδίο.*»
- Καταλήγοντας, αναφορικά με την εν λόγω θέση της, η αιτήτρια εταιρεία ισχυρίστηκε ότι: «*Με δεδομένο ότι μόνο η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ πωλεί, όπως έχουμε αναφέρει, το χημικό λίπασμα βελτιωμένης απόδοσης, συνεπάγεται ότι μειώνονται οι επιλογές των παραγωγών ως προς τις πηγές εφοδιασμού των εν λόγω λιπασμάτων, κάτι το οποίο αναπόδραστα ζημιώνει τους καταναλωτές*». Η Αιτήτρια ως εκ των όσων προώθησε θεωρεί ότι υπάρχει παραβίαση της δεσπόζουσας θέσης της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, με βάση το Άρθρο 6(1) του Νόμου και με βάση το Άρθρο 6(2) του Νόμου υπάρχει εκ πρώτης όψεως ισχυρή υπόθεση παράβασης της καταχρηστικής εκμετάλλευσης από πλευράς της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης στην οποία βρέθηκε η αιτήτρια εταιρεία μέσα από την αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή των εμπορικών σχέσεων μαζί της. Επ' αυτού, η αιτήτρια υποστηρίζει ότι υπάρχει οικονομική εξάρτηση διότι, «*το συγκεκριμένο σύνθετο λίπασμα για την καλλιέργεια της πατάτας χρησιμοποιείται μόνο από*

Κύπριους παραγωγούς λόγω της μορφολογίας τους εδάφους και για αυτό τον λόγο δεν υπάρχει αυτό το σύνθετο λίπασμα σε ευρεία χρήση. Οι κύπριοι πατατοπαραγωγοί χρησιμοποιούν διαχρονικά τον τύπο 14-22-9, που είναι και ο συγκεκριμένος και επομένως, είναι ένα βασικό προϊόν το συγκεκριμένο χημικό σύνθετο λίπασμα για τους κύπριους πατατοπαραγωγούς, το οποίο εύλογα αναμένεται από τους πωλητές στη λιανική αγορά να διαθέτουν για προμήθεια».

- Σε ό,τι αφορά την ισοδύναμη εναλλακτική λύση, που είναι η δεύτερη προϋπόθεση που τίθεται στο άρθρο 6(2) του Νόμου, η αιτήτρια ανέφερε ότι δεν υπάρχει άλλη εταιρεία εκτός από την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ που να παράγει το προϊόν αυτό από την οποία να μπορεί να το προμηθευτεί με ισοδύναμους όρους και δεν έχει καταστεί δυνατό, μετά τη διακοπή της συνεργασίας, να βρεθούν εναλλακτικές ισοδύναμες λύσεις.
- Σε ό,τι αφορά την καταχρηστικότητα της εκμετάλλευσης, ο δικηγόρος της αιτήτριας παρέπεμψε στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2009, στην οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σημειώνει ότι: «η άρνηση προμήθειας καλύπτει ευρύ φάσμα πρακτικών, όπως την άρνηση προμήθειας προϊόντων σε παλαιούς και νέους πελάτες» καταλήγοντας ότι: «Είναι επομένως σαφές, ότι με βάση και τον ορισμό αυτό, πληρούνται τα κριτήρια της καταχρηστικότητας και απορρίπτεται ο ισχυρισμός των καταγγελλομένων της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, ότι εν προκειμένω, δεν υπήρχε μακροχρόνια σχέση, διότι θα πρέπει να τονιστεί «η χρήση του ιδιαίτερα μακροχρόνια σχέση» και όπως εξηγείται ακριβώς από την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μπορεί να μιλάμε και για προϊόντα που δεν έχουν καν διατεθεί στο εμπόριο ή να μιλάμε για νέους πελάτες.»
- Επίσης, η αιτήτρια ανέφερε ότι: «Εν προκειμένω, το γεγονός ότι, η Αιτήτρια είχε κάμει συγκεκριμένες επενδύσεις, ενόψει και της φύσης της αγοράς των λιπασμάτων, στην οποία αναφερόμαστε για να μπορεί να μπει σε μία δύσκολη αγορά, καθιστά ακόμα πιο έντονο το στοιχείο της καταχρηστικότητας μέσα από τη διακοπή με τον αιφνίδιο αυτό τρόπο της συνεργασίας και πρέπει να πω ότι, από την αλληλογραφία που η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ έχει παραθέσει, δεν προκύπτει πουθενά οποιαδήποτε προειδοποίηση για τη διακοπή της συνεργασίας, κάτι που επιβεβαιώνει και το στοιχείο του αιφνιδιασμού, ότι δηλαδή αυτό έγινε χωρίς οποιαδήποτε προειδοποίηση και χωρίς επιπρόσθετα οποιαδήποτε αντικειμενική αιτιολογία.»
- Επιπρόσθετα, αναφορικά με την προϋπόθεση της επείγουσας περίπτωσης, η αιτήτρια μέσω του δικηγόρου της, ανέφερε ότι: «[...] υπήρξε ένας τερματισμός,

όπως ήδη αναφέρθηκε, σε μία περίοδο που ήδη βρισκόμασταν στην καλλιέργεια της πατάτας δηλαδή τον Αύγουστο, Σεπτέμβριο δεν είμαστε σε περίοδο καλλιέργειας της πατάτας, τα σιτηρά τερματίστηκαν το Σεπτέμβριο του 2017, είναι λογικό ότι έκανε κάποιες επικοινωνίες η εταιρεία πρώτα έστειλε κάποιες επιστολές διερεύννησε την αγορά να βρει τις εναλλακτικές πηγές, δεν τις βρήκε ήρθε στα γραφεία μας γύρω στο Νοέμβριο και υποβάλαμε την καταγγελία τον Ιανουάριο. Δηλαδή, εκ των πραγμάτων ως προς το θέμα του επείγοντος, νομίζω ότι μέσα στα πλαίσια της κοινής λογικής και των συναλλαγών, δεν υπήρξε οποιαδήποτε καθυστέρηση από πλευράς των αιτητών.»

- Σε σχετική ερώτηση της Επιτροπής αναφορικά με το πώς υπολογίστηκε το ποσοστό του 85% ως μερίδιο αγοράς της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ για την αγορά των χημικών λιπασμάτων στην καλλιέργεια της πατάτας, ο δικηγόρος της αιτήτριας ανέφερε ότι αυτό προκύπτει με βάση τις εισαγωγές που γίνονται στην Κύπρο, δηλαδή το 85% προέρχεται από την εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, ενώ το 15% είναι εισαγωγές από την εταιρεία {...}, η οποία πουλούσε τα προϊόντα στην εταιρεία {...} που υπολογίζεται στο 15%.
- Επιπλέον, η αιτήτρια, κατόπιν ερώτησης της Επιτροπής αν έχουν αποταθεί για προμήθεια του λιπάσματος 14-22-9 σε άλλες εταιρείες, όπως η {...} και η {...}, αλλά και η {...}, πέραν της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και {...}, απάντησε αρνητικά διότι ως ανέφερε δεν παράγουν το εν λόγω λίπασμα. Όμως, σύμφωνα με την αιτήτρια, απευθύνθηκε σε άλλες ευρωπαϊκές εταιρείες που ασχολούνται με χημικά λιπάσματα, «όπως είναι η {...} όπως είναι η {...} και οι συνεργάτες τους όπως είναι και ακόμα μια εταιρεία και οι απαντήσεις τους ήταν, δηλαδή σε μια αλληλογραφία σχεδόν ενός έτους μέχρι στιγμής που αδυνατούν για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε να κάνουμε ένα pilot project χρειαζόμαστε τη διαβεβαίωση σας ότι τουλάχιστον θα μας βάλετε παραγγελία τουλάχιστον 3 με 4 χιλιάδες τόνους, ένας μάλιστα μας είπε 5 χιλιάδες τόνους χωρίς ακόμα να ξέρουμε το κόστος το οποίο θα προσδιορίσουν αφού κάνουν το pilot project για να δουν τι κόστος θα έχουν για να μπορέσουν να μας πουν ποια θα είναι αυτή η τιμή. Δηλαδή, «δεσμευτείτε για την ποσότητα, αλλιώς δεν μπορούμε». Και μας έλεγαν για άλλους τύπους. Άλλους τύπους μπορούν οι οποιοδήποτε και η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ έχει άλλους τύπους και όλες οι εταιρείες έχουν άλλους τύπους. Η Κυπριακή αγορά ζητά το συγκεκριμένο τύπο. Καλώς ή κακώς. Με τις πλάτες του Υπουργείου Γεωργίας εδώ και 30 – 40 χρόνια.»

- Παρά το γεγονός ότι οι τύποι λιπασμάτων 12-12-17 και 15-15-15, σύμφωνα με την αιτήτρια, χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της πατάτας στην Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Κύπρο καθιερώθηκε το 14-22-9. Επιπρόσθετα, επεξήγησε ότι η πατάτα είναι καλιούχος φυτεία και το κάλιο στους τύπους λιπασμάτων 12-12-17 και 15-15-15 είναι χαμηλό, οπότε και δίνεται συμπληρωματικά όταν η πατάτα το χρειάζεται μέσω του συστήματος άρδευσης, δηλαδή περίπου στις εξήντα μέρες της καλλιέργειας της και αποδίδει περισσότερο. Πρόσθεσε ότι μελέτες του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών και του Υπουργείου Γεωργίας, τα τελευταία 40 χρόνια, κατέληξαν ότι έπρεπε να μπαίνει ο τύπος 14-22-9, ο οποίος έχει ψηλό φωσφόρο που χρειάζεται το ριζικό σύστημα του φυτού στην αρχή για να αναπτυχθεί, να κτίσει το κορμί του και τα άλλα να δοθούν μετά συμπληρωματικά μέσω του συστήματος άρδευσης. Έτσι επικράτησε το εν λόγω λίπασμα και οι παραγωγοί δεν διανοούνται να τον αλλάξουν.
- Η αιτήτρια τόνισε επίσης ότι υπέβαλε στην ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ παραγγελία για το ξεκίνημα του καλοκαιριού, όμως η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ την ενημέρωσε για τη διακοπή της συνεργασίας και μη εκτέλεσης της παραγγελίας σε χρονική στιγμή που δεν υπήρχαν τα χρονικά περιθώρια για εξεύρεση άλλου προμηθευτή. Σύμφωνα με την αιτήτρια, ο λόγος για τη διακοπή της συνεργασίας είναι ότι «έβαλε πολύ μεγάλη παραγγελία ο ΣΟΠΑΖ στην ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ με αυτόν τον όρο, δηλαδή να τερματιστεί η προμήθεια της Premier Shukuroglu» ενώ ταυτόχρονα διάδωσαν: «μην περιμένετε από την εταιρεία Premier τις παραγγελίες που ήδη έχετε βάλει δεν θα μπορέσουν να την εκτελέσουν θα σας κρεμάσουν, θα σας αφήσουν εκεί, ελάτε κοντά μας να πάρετε το προϊόν σας να βάλετε την παραγγελία σας». Κατέληξε ότι η εν λόγω συμπεριφορά της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ της προκάλεσε σοβαρές επιπτώσεις, καθώς δεν ήταν απλώς η απώλεια του εισοδήματος, αλλά ήταν και το πλήγμα στην αξιοπιστία της, αφού ήταν αδύνατο να ικανοποιήσει τις παραγγελίες.
- Η αιτήτρια επισήμανε ότι, σύμφωνα με τις στατιστικές του Υπουργείου Γεωργίας, η έκταση των καλλιεργητικών εκτάσεων «πριν μερικά χρόνια ήταν 70 χιλιάδες, έγιναν 60 τώρα, λόγω του ότι έχουμε περιορισμό στην παροχή νερού φθάσαμε λίγο κάτω από το 50 ξέροντας τις εισαγωγές κανονικά και υπολογίζουμε ότι δεν είναι 100% των παραγωγών [...] λέμε το 80% των παραγωγών επιμένουν και θέλουν αυτόν τον τύπο. Άρα το 80% των παραγωγών πάνω στις 50 χιλιάδες στρέμματα είναι 40 χιλιάδες στρέμματα. Σαράντα χιλιάδες στρέμματα κατά μέσον όρο θέλουν εκατό κιλά βασικής λίπανσης είναι 4000 τόνοι. Πάντοτε με ένα σφάλμα της τάξης του 2-3% συν πλην. [...]. Εν τω μεταξύ εμείς είμαστε σε επαφή με τους

παραγωγούς, επί καθημερινής βάσεως και ξέρουμε τι μας δίνουν και ξέρουμε ότι είναι πολύ μικρό το ποσοστό εκείνων που μπορούν να αποδεχτούν άλλο τύπο αυτός είναι ο λόγος που φέραμε και το 12-12-17 και το 15-15-15, προσπαθώντας να τους πείσουμε τι κάνουν σε άλλες χώρες και απλώς, στο επιχείρημα που λέχθηκε προηγουμένως, ότι είναι και θέμα να έχεις την ικανότητα να περάσεις κάτι στην αγορά κλπ, δεν είναι έτσι απλά τα θέματα. Η νοοτροπία του παραγωγού δεν αλλάζει από μια στιγμή σε άλλη, παίρνει χρόνια πολλά, όπως δεν άλλαξε για το συγκεκριμένο λίπασμα τόσα χρόνια.»

- Όσον αφορά τη ζήτηση, η αιτήτρια σημείωσε ότι: «Είναι εκείνο που καθορίζει το εάν ένα προϊόν είναι αντικαταστάσιμο με κάποιο άλλο προϊόν. Οπότε και εδώ τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κυπριακής αγοράς, όπως καθορίζονται από τους κύπριους παραγωγούς, είναι σημαντικά, δεν είναι εκτός των πλαισίων του ανταγωνισμού, είναι όλη η σημασία, είναι το ζήτημα κατά πόσον ένα συγκεκριμένο προϊόν μέσα στα πλαίσια της συγκεκριμένης γεωγραφικής αγοράς έχει μία τέτοια σημασία ώστε να μπορεί να αντικατασταθεί με την ίδια ευκολία με ένα άλλο προϊόν ή όχι.».

2. Θέσεις της Καθ' ης η Αίτηση / Καταγγελλόμενης εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ

Η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ απέστειλε τις γραπτές της παραστάσεις στις 25/5/2018, μέσω του νομικού της εκπροσώπου. Η Επιτροπή, κατόπιν μελέτης αυτών, σημειώνει συνοπτικά τα κύρια σημεία αυτών:

- Η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ανέφερε ότι η Αίτηση (καθώς και η Καταγγελία) κάνει αναφορά για ισχυριζόμενη καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόμενης θέσης (Άρθρο 6(1)) χωρίς όμως να προσδιορίζεται ρητά σε ποια από τις περιπτώσεις του Άρθρου 6(1) ήτοι (α)-(δ) στηρίζεται. Η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ υποθέτει ότι ο ισχυρισμός της Αιτήτριας στηρίζεται στο Άρθρο 6(1)(β) του Νόμου.
- Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 28 του Νόμου, για την *prima facie* ισχυρή υπόθεση, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ απορρίπτει τον καθορισμό της σχετικής αγοράς στον οποίο προέβη η καταγγέλλουσα εταιρεία, αναφέροντας ότι «ο ισχυρισμός της ότι η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ κατέχει δεσπόμενα θέση στις «αγορές για την εμπορία (σε χονδρικό επίπεδο) χημικού σύνθετου λιπάσματος εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας με απλή μορφή βελτιωμένης απόδοσης για την καλλιέργεια της πατάτας και των σιτηρών» είναι αδύναμος και στηρίζεται σε προσδιορισμό της αγοράς που δεν φέρει καμία σχέση με την οικονομική πραγματικότητα.» Επίσης, προέβαλε ότι «η Αιτήτρια έχει αποτύχει να διενεργήσει

*την απαραίτητη ανάλυση προκειμένου να αξιολογήσει τη σχετική αγορά προϊόντων στις οποίες λειτουργεί η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και ως εκ τούτου έχει υιοθετήσει ένα **υπερβολικά στενό ορισμό της αγοράς.**»*

- Συγκεκριμένα, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ είχε τη θέση ότι τα χημικά, τα σύμμεικτα, ακόμη και τα απλά λιπάσματα αποτελούν υποκατάστατα μεταξύ τους, εφόσον ένας παραγωγός μπορεί να αναμείξει τις θρεπτικές ουσίες των απλών λιπασμάτων από μόνος του ή ακόμα και να χρησιμοποιήσει σύμμεικτα λιπάσματα, ως υποκατάστατα του χημικού σύνθετου λιπάσματος.
- Επιπρόσθετα ανέφερε ότι, τα σύνθετα λιπάσματα, blended ή χημικά, δεν διαφοροποιούνται ως προς τη θρεπτική και καλλιεργητική τους αξία και χρησιμοποιούνται χωρίς καμία απολύτως διάκριση για τη θρέψη των καλλιεργειών. Σύμφωνα με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, αυτό τεκμηριώνεται και από την σχετική κείμενη νομοθεσία της Ε.Ε., η οποία κατατάσσει blended και χημικά λιπάσματα στην ίδια κατηγορία, ως προς τις προδιαγραφές, τη χρήση, τη διακίνηση και την εμπορία τους, δίνοντάς τους κοινή χαρακτηριστική ένδειξη κυκλοφορίας, «Λιπάσματα ΕΚ»⁴ εν αντιθέσει με άλλα λιπάσματα, που διαφοροποιούνται και παίρνουν την ένδειξη «Λιπάσματα Νέου Τύπου». Περαιτέρω, έγινε αναφορά και στην Απόφαση *YARA/KEMIRA GROWHOW*⁵ στην οποία το συμπέρασμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ήταν ό,τι τα χημικά, τα σύμμεικτα, ακόμη και τα απλά λιπάσματα αποτελούν υποκατάστατα μεταξύ τους.
- Η θέση της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ για τη σχετική αγορά εστιάστηκε στο δεδομένο ότι, οι συνολικές εισαγωγές λιπάσματος για το έτος 2016 ήταν {...} ΜΤ λιπάσματος και οι εξαγωγές της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ στην Κύπρο για το ίδιο έτος ήταν {...} ΜΤ, ποσοστό που αναλογεί σε {...}% επί του συνόλου της αγοράς λιπάσματος, οπότε η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ υποστήριξε ότι δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά λιπάσματος εντός της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας, απορρίπτοντας τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας εταιρείας.
- Η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ σημείωσε ότι η συνεργασία μεταξύ της και της αιτήτριας ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2016, στο πλαίσιο άτυπης συμφωνίας. Επίσης, επισήμανε ότι η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ διατηρεί μη-αποκλειστική εμπορική συνεργασία με την ΣΟΠΑΖ, σύμφωνα με την οποία η τελευταία προμηθεύεται το λίπασμα τύπου 14-22-9 με διαφορετική εμπορική ονομασία.

⁴ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου 13ης Οκτωβρίου 2003 σχετικά με τα λιπάσματα με αριθ.2003/2003.

⁵ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 21/09/2007, *YARA/KEMIRA GROWHOW*, αριθ. COMP/M.4730.

- Η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ επισήμανε ότι δεν δραστηριοποιείται στην αγορά επόμενου σταδίου (downstream market) που αφορά τη λιανική διανομή λιπάσματος.
- Σύμφωνα με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, η παραγωγή του λιπάσματος NutriActive (14-22-9) ξεκίνησε κατόπιν υπόδειξης των γεωπόνων της αιτήτριας, όμως η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ υπογράμμισε ότι παρήγαγε το λίπασμα 14-22-9 από τον Σεπτέμβριο του 2002, δηλαδή πολύ πριν ξεκινήσει η μεταξύ τους συνεργασία. Σε ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και αιτήτριας στις 25/10/2016, ο γεωπόνος της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ υπέδειξε στους εκπροσώπους της αιτήτριας τα συστατικά στοιχεία και τις ποιοτικές προδιαγραφές που θα έπρεπε να έχει ένα ελαφρώς διαφοροποιημένος (εμπλουτισμένος με μαγνήσιο) τύπος λιπάσματος, σαν αυτό που επιθυμούσε να προμηθευτεί η αιτήτρια.
- Η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ σημείωσε ότι το προϊόν NutriActive (14-22-9) είναι σύνθετο χημικό λίπασμα και σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπάρχουν τουλάχιστον σαράντα εταιρείες π.χ. {...}, που παράγουν τέτοια λιπάσματα και από τις οποίες η αιτήτρια μπορεί, κατόπιν παραγγελίας, να προμηθευτεί τα λιπάσματα που επιθυμεί.
- Σύμφωνα με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, λόγω της περιορισμένης χρήσης του συγκεκριμένου λιπάσματος, παράγεται μόνο κατόπιν παραγγελίας με ελάχιστη ποσότητα παραγγελίας να κυμαίνεται στους 800-1.000 τόνους, ούτως ώστε το λίπασμα να είναι τεχνικά άρτιο και να περιέχει όλα τα αναγκαία θρεπτικά συστατικά. Επίσης, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ανέφερε ότι ο ορισμός ελάχιστης ποσότητας ανά τύπο δεν αποτελεί εμπορικό, αλλά τεχνικό περιορισμό για όλες της εταιρείες παραγωγής λιπασμάτων και για όλους τους τύπους λιπασμάτων, ώστε το παραγόμενο κάθε φορά λίπασμα να είναι σύννομο και εντός των προδιαγραφών που θέτει ο κανονισμός 2003/2003 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τα χαρακτηριστικά των λιπασμάτων, τη χρήση τους και την κυκλοφορία τους εντός της ευρωπαϊκής αγοράς. Ως εκ τούτου, στην αρχή της συνεργασίας τους, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ενημέρωσε την αιτήτρια γραπτώς ότι αν και το ελάχιστο όριο παραγγελίας είναι 800 τόνοι, λόγω του ότι κατασκεύαζε το λίπασμα 14-22-9, με άλλη εμπορική ονομασία και για την ΣΟΠΑΖ, είχε την ευελιξία να συνδυάσει τις παραγγελίες των δυο εταιρειών και να εξυπηρετήσει τις ανάγκες της για την επιθυμητή ποσότητα των 300 τόνων. Επ' αυτού, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ υποστήριξε ότι σε καμία περίπτωση δεν είχε πρόθεση να αποκλείσει την αιτήτρια από την αγορά λιανικής διανομής του εν λόγω λιπάσματος.

- Ο βασικός λόγος διακοπής της συνεργασίας μεταξύ ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και αιτήτριας, σύμφωνα με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, ήταν η αντισυμβατική συμπεριφορά της αιτήτριας και η αθέτηση εκ μέρους της των συμβατικών της υποχρεώσεων. Συγκεκριμένα,
 - (α) Η αιτήτρια τις περισσότερες φορές καθυστέρουσε τις πληρωμές της και παρά τις επανειλημμένες γραπτές ειδοποιήσεις της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, δεν συμμορφωνόταν με τους συμφωνηθέντες όρους πληρωμής - Cash Against Documents (CAD). Παρ' όλα αυτά, αρκετές φορές η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ προέβη σε παραδόσεις λιπάσματος.
 - (β) Πάγια τακτική της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, με όλους τους πελάτες της στο εξωτερικό είναι οι πληρωμές να γίνονται CAD ή ακόμη και 100% προπληρωμή σε περιπτώσεις νέων πελατών και μέχρι να εδραιωθεί η εμπορική συνεργασία. Αν και το σύστημα πληρωμών CAD είχε γίνει αποδεκτό από την αιτήτρια κατά την έναρξη της μεταξύ τους συνεργασίας, προς το τέλος της συνεργασίας η αιτήτρια δεν μπορούσε να ανταποκριθεί στις πληρωμές της και ζητούσε επίμονα πίστωση, υποδεικνύοντας παράλληλα και άλλους τρόπους πληρωμής (factoring, εγγυητική τραπέζης).
 - (γ) Επιπλέον, η αιτήτρια ζήτησε από την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ τμηματική παράδοση των εκάστοτε πωληθέντων λιπασμάτων, ώστε να καταβάλλει τμηματικά και το αντίστοιχο τίμημα. Αυτή η τακτική, από τη μια ζημίωνε την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ (ανάλωση μεγάλων ποσοτήτων πρώτων υλών, δέσμευση κεφαλαίου για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, δέσμευση αποθηκευτικών χώρων κ.λπ.) και από την άλλη δεν ακολουθείται από κανέναν παραγωγό χημικού λιπάσματος,
 - (δ) Τον Δεκέμβριο 2016, η αιτήτρια παρέλαβε μόνο τους 150 τόνους από τους 450 τόνους λιπάσματος 14-22-9 που παρήγγειλε, αφήνοντας στην ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ απόθεμα 300 τόνων με τις ανάλογες ζημιές για την εταιρεία.
- Σύμφωνα με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, από τα από μέρους της εκτιθέμενα πραγματικά γεγονότα καθίσταται εμφανές πως η αιτήτρια δεν έχει αποδείξει και/ή έχει αποτύχει να αποδείξει ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις για στοιχειοθέτηση της οποιασδήποτε κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης από πλευράς της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ.
- Όσον αφορά την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(2) του νόμου από μέρους της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, και την ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης, η καθ' ης η αίτηση αναφέρθηκε σε νομολογία της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού, σημειώνοντας ότι η έννοια της οικονομικής εξάρτησης είναι συνυφασμένη με τη χρονική διάρκεια για τη δημιουργία της εξάρτησης, σημαντικές οικονομικές επενδύσεις από την εξαρτώμενη αποκλειστικά σε σχέση με το αντικείμενο

συνεργασίας και κυρίως αντικειμενικά τεκμηριωμένη πεποίθηση συνέχισης της σχέσης συνεργασίας. Η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, αναφερόμενη στα όσα καταγράφει η αιτήτρια στην αίτησή της για αυξήσεις ενοικίων που περιήλθαν από αυξήσεις των καταστημάτων και αποθηκών ή/και ενοικίαση χώρων, καθώς και ότι έγιναν προσλήψεις προσωπικού για να καλύψουν τις ανάγκες της νέας συνεργασίας της με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, δήλωσε ότι τα απορρίπτει και υπέβαλε ότι αυτά έγιναν πριν από την έναρξη της μεταξύ τους συνεργασίας.

- Λαμβάνοντας υπόψη συνολικά τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από την καθ' ης αίτηση, είναι η θέση της ότι δεν συντρέχει η προϋπόθεση της οικονομικής εξάρτησης για την αιτήτρια.
- Αναφορικά με τη δεύτερη προϋπόθεση σχετικά με τη συνδρομή του άρθρου 6(2) του Νόμου στην κρινόμενη υπόθεση, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ υιοθέτησε και επανέλαβε όλα όσα αναφέρθηκαν στην αξιολόγηση της σχετικής αγοράς, υπογραμμίζοντας και το γεγονός ότι το προϊόν NutriActive (14-22-9) ως σύνθετο χημικό λίπασμα θα μπορούσε, η αιτήτρια, κατόπιν παραγγελίας, να το προμηθευτεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο τουλάχιστον από σαράντα εταιρείες που παράγουν τέτοια λιπάσματα. Συνεπώς, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ κατέληξε ότι δεν συντρέχει ούτε αυτή η προϋπόθεση σχετικά με τη συνδρομή του άρθρου 6(2) του Νόμου.
- Ως προς την τρίτη προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 6(2) του νόμου, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ υποστήριξε ότι στην προκειμένη περίπτωση η σχέση μεταξύ των μερών είχε διάρκεια μόνο 10 μηνών, διάρκεια η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ένδειξη ούτε και απόδειξη μακροχρόνιας εμπορικής σχέσης. Επιπρόσθετα, η διακοπή των μεταξύ τους εμπορικών σχέσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε αιφνίδια, αλλά ούτε και αδικαιολόγητη, εφόσον η διακοπή ήταν αποτέλεσμα της αντισυμβατικής συμπεριφοράς της Αιτήτριας και της αθέτησης εκ μέρους της των συμβατικών της υποχρεώσεων.
- Στη βάση των όσων παρέθεσε, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ κατέληξε ότι, όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση του Άρθρου 28 δεν στοιχειοθετείται ευλόγως ισχυρή εκ πρώτης όψεως υπόθεση παράβασης του άρθρου 6(1) και 6(2) του Νόμου.
- Αναφορικά με τη δεύτερη προϋπόθεση του άρθρου 28(2) του Νόμου, του επείγοντος, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ανέφερε ότι η αιτήτρια «*συνεχίζει τις δραστηριότητες της στη λιανική αγορά λιπάσματος*», δηλαδή δέκα μήνες από τη διακοπή της συνεργασίας μέχρι την υποβολή του αιτήματος για προσωρινά μέτρα. Πρόσθεσε ότι: «*το κλείσιμο ορισμένων εγκαταστάσεων της αιτήτριας (αποθήκες, καταστήματα,*

εργοστάσιο συσκευασίας φαρμάκων κτλ.) και η μείωση του προσωπικού είχε ξεκινήσει τουλάχιστον τέσσερα με πέντε χρόνια πριν την έναρξη της συνεργασίας με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, συνεχίστηκε κατά την διάρκεια της συνεργασίας των μερών και συνεχίζεται έως σήμερα, {...}». Περαιτέρω, επεσήμανε ότι αν και η μεταξύ τους συνεργασία διακόπηκε τον Ιούλιο 2017, η αιτήτρια προέβη σε Καταγγελία και Αίτημα λήψης Προσωρινών Μέτρων έξι μήνες μετά, δηλαδή στις 25/1/2018.

Κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία που πραγματοποιήθηκε στις 29/5/2018 η καθ' ης η αίτηση ανέπτυξε περαιτέρω τις θέσεις της, τις κύριες από τις οποίες σημειώνει συνοπτικά κατωτέρω η Επιτροπή:

- Καταρχάς, η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, μέσω του δικηγόρου της, επισημαίνει αναφορικά με τις προϋποθέσεις του άρθρου 28 του Νόμου ότι: *«κάθε επιχείρηση, δεσπόζουσα ή όχι, έχει το δικαίωμα να επιλέγει τους εμπορικούς εταίρους της και να διαθέτει ελεύθερα τα περιουσιακά της στοιχεία. Εδώ αντιμετωπίζουμε μία σχέση πελάτη και προμηθευτή διάρκειας μόλις δέκα (10) μηνών, όπου ο πελάτης και σύμφωνα με τα στοιχεία που έχετε ενώπιον σας, δεν ήταν πιστός στη συμβατική σχέση μεταξύ των Μερών και συνεχώς παρέμβαινε σε αθέτηση των συμβατικών του υποχρεώσεων. Θεωρώ δικαίωμα του οποιουδήποτε συμβατικού εταίρου, όταν δεν τηρούνται τα χρηστά συναλλακτικά ήθη και εμπορικές πρακτικές και όταν αντιμετωπίζει ένα προβληματικό, θα έλεγα πελάτη και οικονομικά ασύμφορο, σε οποιοδήποτε στάδιο της συνεργασίας, να αξιολογήσει το μέλλον και την πορεία αυτής.»*
- Αναφορικά με τη δεύτερη προϋπόθεση της επείγουσας περίπτωσης του Άρθρου 28 του Νόμου, τόνισε ότι: *«η συνεργασία μεταξύ των Μερών διακόπηκε τον Ιούλιο του έτους 2017. Η Αιτήτρια προέβη σε καταγγελία και αίτημα λήψης Προσωρινών Μέτρων στις 25 Ιανουαρίου 2018. Δηλαδή, έξι (6) μήνες μετά τη διακοπή της συνεργασίας και ερωτώ, εάν όντως τίθεντο ζήτημα επείγοντος και ανεπανόρθωτης βλάβης δεν θα έπρεπε η Αιτήτρια να προέβαινε άμεσα σε καταγγελία ενώπιον της Επιτροπής; Η Αιτήτρια μέχρι σήμερα δραστηριοποιείται στη λιανική αγορά και οι οποιεσδήποτε ισχυριζόμενες ζημίες, τις οποίες ισχυρίζεται ότι έχει υποστεί, δεν είναι αποτέλεσμα της λήξης της εμπορικής συνεργασίας, αλλά από δική της υπαιτιότητα.»*. Επίσης, ανέφερε ότι δεν έχει καταρτιστεί γραπτή συμφωνία μεταξύ της αιτήτριας και της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ που να δικαιολογεί τις επενδύσεις στις οποίες προέβη, ως ισχυρίζεται η αιτήτρια, *«αποκλειστικά για τη συνεργασία της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ»*.

- Η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, καταλήγοντας, υποστήριξε ότι δεν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του Άρθρου 28 του Νόμου και ως εκ τούτου, η αίτηση της αιτήτριας θα πρέπει να απορριφθεί.
- Επιπλέον σημειώνεται ότι σε σχετικό ερώτημα της Επιτροπής προς την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, αναφέρθηκε ότι ήταν επιλογή της εταιρείας να μη συνεχίσει τη συνεργασία της με την αιτήτρια εταιρεία. Επίσης δήλωσε ότι δεν έχει αποκλειστική συνεργασία με αυτήν.

3. Θέσεις της Καταγγελλόμενης εταιρείας ΣΟΠΑΖ

Στις 25/5/2018, η εταιρεία ΣΟΠΑΖ, μέσω του νομικού της εκπροσώπου, υπέβαλε τις γραπτές της παρατηρήσεις αναφορικά με το αίτημα της καταγγέλλουσας εταιρείας για λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον της εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ. Η Επιτροπή, κατόπιν μελέτης αυτών, σημειώνει συνοπτικά κατωτέρω τις κυριότερες εξ αυτών:

- Η ΣΟΠΑΖ καταρχάς ανέφερε ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία δεν έχει ενισχύσει την καταγγελία της με κανένα υποστηρικτικό στοιχείο, και ότι αρκέστηκε σε αόριστους και ατεκμηρίωτους ισχυρισμούς.
- Η ΣΟΠΑΖ σημείωσε ότι ενώ το αίτημα της Shukuroglou για λήψη προσωρινών μέτρων δεν στρέφεται εναντίον της, η ύπαρξη (ισχυρής) εκ πρώτης όψεως υπόθεσης, αντανακλά επιπτώσεις και στη ΣΟΠΑΖ.
- Όσον αφορά την προϋπόθεση της ύπαρξης (ισχυρής) εκ πρώτης όψεως υπόθεσης, η ΣΟΠΑΖ υποστήριξε ότι δεν φαίνεται να υπάρχει οποιοδήποτε παράβαση από μέρους της των άρθρων 3 και/ή 6 του Νόμου, ούτε και των άρθρων 101 και/ή 102 του ΣΛΕΕ. Κυριότερα, κάθε ισχυρισμός της καταγγέλλουσας εταιρείας είναι ατεκμηρίωτος και/ή ανεδαφικός και/ή αστήρικτος.
- Επιπλέον, η ΣΟΠΑΖ ανέφερε ότι, όλοι οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας εταιρείας εστιάζονται στο γεγονός ότι τόσο η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ όσο και αυτή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά και ότι έχουν προβεί σε κατάχρηση της εν λόγω δεσπόζουσας θέσης. Υποστήριξε πως προκύπτει ξεκάθαρα ότι ο ορισμός της σχετικής αγοράς, όπως καθορίστηκε από την αιτήτρια εταιρεία, είναι λανθασμένος και παραπλανητικός, καθότι παρουσιάζει το σχετικό προϊόν ως αναντικατάστατο, ενώ οι αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και τα γεγονότα, καταδεικνύουν ότι υπάρχουν υποκατάστατα του εν λόγω προϊόντος. Επίσης, η ΣΟΠΑΖ ανέφερε ότι υπάρχουν και άλλοι εισαγωγείς του εν λόγω προϊόντος στην Κύπρο και ότι η καταγγέλλουσα μπορεί να προμηθευτεί το εν

λόγω προϊόν και από άλλους παραγωγούς στο εξωτερικό, εκτός από την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ.

- Σύμφωνα με την ΣΟΠΑΖ, ουδεμία επείγουσα περίπτωση υφίσταται, καθότι η συνεργασία μεταξύ της καταγγέλλουσας και της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ έληξε τον Ιούλιο του 2017, ενώ η Shukuroglou προέβη στην καταγγελία στις 25/1/2018.
- Περαιτέρω, αναφέρθηκε ότι: *«[...] ελλείπει και το στοιχείο της ανεπανόρθωτης βλάβης, αφού η καταγγέλλουσα εταιρεία δεν προσφέρει οποιοδήποτε στοιχείο το οποίο να καταδεικνύει ότι θα υποστεί οποιαδήποτε ανεπανόρθωτη βλάβη. Πιο συγκεκριμένα, οι αυθαίρετοι ισχυρισμοί της Καταγγέλλουσας Εταιρείας δεν μπορούν να τεκμηριώσουν ανεπανόρθωτη βλάβη.»*
- Η ΣΟΠΑΖ ανέφερε ακόμα ότι η καταγγέλλουσα, *«δεν αντιμετωπίζει οποιοδήποτε επαπειλούμενο κίνδυνο που να καθιστά αδύνατη τη συνέχιση των δραστηριοτήτων της και όλοι οι ισχυρισμοί της βασίζονται σε εικαζόμενα διαφυγόντα κέρδη και όχι στην ύπαρξη ανεπανόρθωτης βλάβης».*
- Επιπρόσθετα, η ΣΟΠΑΖ επισήμανε ότι η Shukuroglou δεν απέδειξε ότι το εξειδικευμένο προσωπικό που προσέλαβε, οι νέες εγκαταστάσεις που νοίκιασε κτλ., θα την οδηγήσουν σε ανεπανόρθωτη ζημιά. Πρόσθεσε ότι τα εν λόγω έξοδα θα μπορούσαν να γίνουν ανεξαρτήτως της συνεργασίας της με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και/ή ότι έγιναν σε προγενέστερο στάδιο, όμως ακόμα και έτσι, η ζημιά θα ήταν αποτιμητέα σε χρήμα και ως εκ τούτου δεν θα μπορούσε να επιφέρει ανεπανόρθωτη ζημιά. Επίσης, η ΣΟΠΑΖ διερωτήθηκε, *«πως μετά από μια συνεργασία τόσο μικρής διάρκειας η Καταγγέλλουσα Εταιρεία προέβη στις επενδύσεις που ισχυρίζεται».*
- Περαιτέρω, υποστήριξε ότι οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας εταιρείας είναι αστήρικτοι και/ή αβάσιμοι και/ή ατεκμηρίωτοι και/ή αυθαίρετοι, σημειώνοντας ότι ακόμα και οι αναφορές για τους τύπους λιπασμάτων και/ή για την χρήση τους είναι παραπλανητικές και σκοπό έχουν την πρόκληση σύγχυσης στον αναγνώστη, ο οποίος δεν είναι γνώστης των τεχνικών αυτών ζητημάτων.
- Η ΣΟΠΑΖ ανέφερε ότι είναι συνεργατική εταιρεία και δεν είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο του Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη, αλλά στο Μητρώο του Εφόρου Συνεργατικών Εταιρειών, καθώς τον Δεκέμβριο του 2017 υπέγραψε συμφωνία εξαγοράς των μετοχών που κατέχει η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και κατ' επέκταση το κράτος, την οποία έχει υλοποιήσει ήδη σε μεγάλο βαθμό και αναμένεται να ολοκληρώσει το καλοκαίρι του 2018.

- Αναφορικά με τα όσα ανέφερε η καταγγέλλουσα εταιρεία για τη σχετική αγορά, η ΣΟΠΑΖ υποστήριξε ότι *«αναφορικά με τα πλεονεκτήματα των χημικών λιπασμάτων (compound) έναντι των σύμμικτων (blended), διεξάγεται εδώ και δεκαετίες συζήτηση και έρευνα στις τάξεις των εξειδικευμένων επιστημόνων (για παράδειγμα των γεωπόνων, των χημικών, των παραγωγών) καθώς επίσης και ανάμεσα στους εμπόρους και τους αγρότες. Είναι γεγονός ότι ακόμη δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για τα πλεονεκτήματα των χημικών έναντι των σύμμικτων λιπασμάτων και εξ αυτού είναι πολύ λογικό που η Καταγγέλλουσα Εταιρεία δεν παρέχει οποιαδήποτε τέτοια έρευνα και/ή απόδειξη προς το σκοπό αυτό.»*
- Κάνοντας αναφορά στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής YARA/KEMIRA GROWHOW,⁶ και τα όσα υποστήριξε βάση αυτής η αιτήτρια εταιρεία στην καταγγελία της για τον ορισμό της σχετικής αγοράς, ότι δηλαδή το συμπέρασμα της δεν αντικατοπτρίζει την Κυπριακή πραγματικότητα, λόγω των μικρών σε μέγεθος ποσοτήτων που προμηθεύεται ο Κύπριος παραγωγός σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό παραγωγό, η ΣΟΠΑΖ αντίκρουσε αυτόν, αναφέροντας ότι: *«[...], το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η ανωτέρω απόφαση, δεν διαχωρίζει μεγέθη παραγωγής ή άλλως πως, με αποτέλεσμα να είναι ακατανόητο και αστήρικτο το επιχείρημα ότι η πρακτική της σύμμιξης από τον ίδιο τον παραγωγό ή ακόμα και η χρήση υποκατάστατων του χημικού λιπάσματος, δεν είναι λύσεις οι οποίες θα μπορούσε κάλλιστα να υιοθετήσει η Καταγγέλλουσα Εταιρεία.»*
- Περαιτέρω, η ΣΟΠΑΖ υποστήριξε, σε σχέση με την εν λόγω απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι η κατάληξη, το αποτέλεσμα σε αυτήν, στην οποία αναφέρεται η Καταγγέλλουσα Εταιρεία, έρχεται σε αντίθεση με την εικασία της ότι τα χημικά λιπάσματα έχουν πλεονεκτήματα έναντι των σύμμικτων. Επ' αυτού, η ΣΟΠΑΖ υποστήριξε ότι *«η Καταγγέλλουσα Εταιρεία αναφέρει ότι το κόστος της σμίξης απλών λιπασμάτων από τον ίδιο τον παραγωγό είναι περίπου ίδιο με την απευθείας αγορά έτοιμου χημικού σύνθετου λιπάσματος. Συνεπώς, αν το τελικό κόστος της σμίξης από τον ίδιο τον παραγωγό είναι περίπου το ίδιο με το κόστος της αγοράς έτοιμου χημικού σύνθετου λιπάσματος, δεν γίνεται αντιληπτό το επιχείρημα/ισχυρισμός της Καταγγέλλουσας Εταιρείας ότι δεν υπάρχουν άλλες ισοδύναμες λύσεις παρά η αγορά από την Καταγγελλόμενη Εταιρεία 1 του εν λόγω λιπάσματος. Με άλλα λόγια η ίδια η Καταγγέλλουσα Εταιρεία παραδέχεται ότι υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις καταρρίπτοντας έτσι τους ισχυρισμούς περί ανυπαρξίας εναλλακτικών ισοδύναμων λύσεων.»*

⁶ Case No. COMP/M.4730.

- Η ΣΟΠΑΖ τόνισε ότι, ως αναφέρεται στην Ετήσια Έκθεση του Συμβουλίου Ελέγχου Λιπασμάτων για το έτος 2016, βάσει των εισαγωγών «το λίπασμα 14-22-9 κατέχει το 13,82% ποσοστό στην κατηγορία του (ήτοι τα μικτά λιπάσματα) και 9,28% ποσοστό επί της ολικής ποσότητας, ενώ το λίπασμα 15-15-15 κατέχει το 3,47% ποσοστό στην κατηγορία του (ήτοι τα μικτά λιπάσματα) και 2,33% ποσοστό επί της ολικής ποσότητας, την ίδια στιγμή που το ενισχυμένο λίπασμα 12-12-17 + MgO κατέχει το 5,95% ποσοστό στην κατηγορία του (ήτοι τα ενισχυμένα λιπάσματα) και το 0,22% ποσοστό επί της ολικής ποσότητας». Πρόσθεσε ότι στην εν λόγω έκθεση καταγράφεται το συμπέρασμα του Συμβουλίου Ελέγχου Λιπασμάτων ότι: «Στην κατηγορία των μικτών λιπασμάτων επικρατούν οι τύποι 20-10-0 με ποσοστό 21% και 20-20-0 με ποσοστό 17,2% οι οποίοι κατά κύριο λόγο χρησιμοποιούνται ως βασική λίπανση στα σιτηρά και ακολουθούν οι τύποι 25-15-0 (15,6%), 14-22-9 (13,8%) και 25-10-0 (11,0%)».
- Η ΣΟΠΑΖ σημείωσε επίσης ότι όσον αφορά την αναφορά της καταγγέλλουσας εταιρείας ότι στην Κύπρο οι παραγωγοί προτιμούν (σε αντίθεση με τους Ευρωπαίους) τον τύπο 14-22-9 για την καλλιέργεια της πατάτας, αυτό δεν υποστηρίζεται από οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι: «Αυτό είναι άκρως παραπλανητικό καθότι όπως έχουμε εξηγήσει πιο πάνω υπάρχουν πολλά υποκατάστατα του εν λόγω τύπου λιπάσματος τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν γεγονός που καθιστά λανθασμένο τόσο τον καθορισμό της αγοράς αλλά και το ότι οι Καταγγελλόμενες Εταιρείες κατέχουν δεσπόζουσα θέση στις σχετικές αγορές.»
- Σύμφωνα με την ΣΟΠΑΖ, το λίπασμα 14-22-9 σε χημική μορφή παράγεται, εκτός από την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και «από τουλάχιστον άλλες τρεις εταιρείες εντός της Ε.Ε., οι οποίες είναι οι {...}, {...} και {...}» και οι ελάχιστες ποσότητες που απαιτούν οι εν λόγω εταιρείες για την ολοκλήρωση παραγγελίας είναι περίπου αυτές που ζητάει και η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, δηλαδή περί τους 600 με 800 τόνους.
- Επιπλέον, η ΣΟΠΑΖ σημείωσε ότι το λίπασμα 14-22-9 εισάγεται και από τις εταιρείες {...} και {...}, η οποία το προμηθεύεται από την εταιρεία {...}.
- Καταναλωτές, σύμφωνα με τη ΣΟΠΑΖ, {...}.
- Όσον αφορά τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας εταιρείας για παράβαση του άρθρου 3(1) του Νόμου, η ΣΟΠΑΖ επισήμανε ότι δεν υπάρχει συμφωνία αποκλειστικής προμήθειας μεταξύ της και της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, αλλά η συνεργασία τους βασίζεται σε κατακύρωση Διαγωνισμού. Πρόσθεσε ότι στα πλαίσια της

συνεργασίας τους, οι παραγγελίες και οι πληρωμές γίνονταν τμηματικά και στη βάση των όρων Διαγωνισμού.

- Η ΣΟΠΑΖ εξήγησε την πρακτική με την οποία επιλέγει τους προμηθευτές της. Ανέφερε ότι κάθε Αύγουστο προκηρύσσει Διεθνείς Μειοδοτικούς Διαγωνισμούς και κατακυρώνει αυτούς στην εταιρεία που θα της παρέχει την καλύτερη τιμή. Το 2015 κατακύρωσε την προφορά στην ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, το 2016 στην εταιρεία {...} και το 2017 στην ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ. Επίσης, διευκρίνισε ότι κάθε Διεθνή Μειοδοτικό Διαγωνισμό που προκηρύσσει τον αποστέλλει αμέσως σε κυπριακές ανταγωνιστικές εταιρείες που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για να υποβάλλουν την προσφορά τους. Συγκεκριμένα, στον τελευταίο Διεθνή Μειοδοτικό Διαγωνισμό συμμετείχαν οι ακόλουθες εταιρείες: (α) {...}, (β) {...}, (γ) ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ (ΕΛΛΑΔΑ), (δ) {...}, (ε) {...}, (στ) {...}, (ζ) {...} και, (η) {...}. Σημείωσε ακόμα ότι παράλληλα, η ΣΟΠΑΖ απέστειλε τον εν λόγω Διαγωνισμό στον κ. {...}, εκπρόσωπο της Shukuroglou, γνωστοποιώντας τους τύπους λιπάσματος που θα αγόραζε, τις ποσότητες αυτών, τον χρόνο άφιξης, αλλά και τις συσκευασίες των προϊόντων. Επιπρόσθετα, η ΣΟΠΑΖ τόνισε ότι καμία ανταγωνιστική της εταιρεία δεν πράττει αυτό.
- Όσον αφορά τον ισχυρισμό περί κατοχής δεσπόζουσας θέσης της ΣΟΠΑΖ, αυτή ανέφερε ότι: *«Όλοι οι ως άνω ισχυρισμοί της Καταγγέλλουσας Εταιρείας εδράζονται στο γεγονός ότι οι σχετικές αγορές όπως τις έχει καθορίσει και αφορούν σύνθετα χημικά λιπάσματα, απαρτίζονται μόνο από το λίπασμα 14-22-9 και κανένα υποκατάστατο αυτού. Εν όψει των όσων αναφέρονται πιο πάνω στις παραγράφους 2 και 3 και της ανάλυσης των στοιχείων για τους διάφορους τύπους λιπάσματος που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή πατάτας και σιτηρών, καθίσταται πασιφανές ότι υπάρχουν υποκατάστατα προϊόντα του λιπάσματος τύπου 14-22-9 τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν αντί του σχετικού λιπάσματος τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στον καθορισμό της σχετικής αγοράς προϊόντος και των μεριδίων αγοράς που κατέχουν οι Καταγγελλόμενες Εταιρείες. Στην προκειμένη περίπτωση, η Καταγγέλλουσα Εταιρεία όχι μόνο περιορίζεται στον τύπο 14-22-9, αλλά παραλείπει να λάβει υπόψη και τους άλλους εισαγωγείς του εν λόγω τύπου καθώς και τα υποκατάστατα αυτού.»*
- Επ' αυτού, η ΣΟΠΑΖ πρόσθεσε ότι στην αγορά θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και τα διάφορα συστατικά και/ή λιπάσματα, η σμίξη των οποίων θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία του μεικτού λιπάσματος τύπου 14-22-9 βάσει των

όσων αναφέρει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην υπόθεση Νο COMP/M.4730 - YARA/KEMIRA GROWHOW.

- Περαιτέρω, η ΣΟΠΑΖ ανέφερε ότι στην Κύπρο εισάγεται ο τύπος λιπάσματος 14-22-9 από τις ακόλουθες εταιρείες:

(α) {...}

(β) {...}

(γ) {...}

(δ) {...}

(ε) {...}

(στ) {...}

- Όσον αφορά την αγορά λιπασμάτων σιτηρών, η ΣΟΠΑΖ σημείωσε ότι στην Κύπρο αυτή η αγορά είναι ιδιόμορφη, καθώς όλες οι πωλήσεις πραγματοποιούνται εντός μόνο δύο μηνών, δηλαδή τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο καθώς και ότι το 70% περίπου της καλλιεργούμενης έκτασης βρίσκεται στα γεωγραφικά όρια της επαρχίας Λάρνακας ή πέριξ αυτής.
- Επίσης σημειώθηκε ότι μοναδικό κριτήριο για την αγορά αυτών των λιπασμάτων αποτελεί η χαμηλότερη τιμή, αφού η καλλιέργεια των σιτηρών στην Κύπρο (λόγω της ιδιαίτερα χαμηλής βροχόπτωσης) δεν είναι καθόλου κερδοφόρα, και άρα συμφέρουσα, καλλιέργεια.
- Στην αγορά λιπασμάτων για τα σιτηρά, η ΣΟΠΑΖ ανέφερε ότι δραστηριοποιούνται οι ακόλουθες εταιρείες:

(α) {...}

(β) {...}

(γ) {...}

(δ) {...}

(ε) {...}

(στ) {...}

- Αναφορικά με τους ισχυρισμούς περί καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης της καταγγέλλουσας εταιρείας, η ΣΟΠΑΖ υποστήριξε ότι αυτοί είναι αυθαίρετοι και δεν καταδεικνύεται η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης και ούτε η ύπαρξη μακροχρόνιας ή αποκλειστικής συνεργασίας μεταξύ

των δύο εταιρειών, καθώς η καταγγέλλουσα εταιρεία διατηρούσε μόλις 9 μήνες συνεργασία με την εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και καμία συνεργασία με την ΣΟΠΑΖ.

- Επίσης, η ΣΟΠΑΖ αναφορικά με την προϋπόθεση της ύπαρξης ή μη εναλλακτικής λύσης που θέτει το άρθρο 6(2) του Νόμου, υποστήριξε ότι η εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ δεν είναι η μοναδική εταιρεία που παράγει το συγκεκριμένο τύπο λιπάσματος 14-22-9 αφού, για παράδειγμα, η Ελληνική εταιρεία {...} παράγει το εν λόγω λίπασμα, κατόπιν παραγγελίας σε 2 μεγέθη σάκων. Επίσης, και η ίδια η ΣΟΠΑΖ έχει τη δυνατότητα να παρέχει στη Shukuroglou, όπως και αυτή γνωρίζει, τις ποσότητες που ζητά.
- Αναφορικά με τους διάφορους τύπους λιπάσματος, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή πατάτας και σιτηρών, η ΣΟΠΑΖ επισήμανε ότι υπάρχουν υποκατάστατα προϊόντα του λιπάσματος τύπου 14-22-9, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και επομένως, δεν τίθεται θέμα μη ύπαρξης ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης.

Κατά την προφορική διαδικασία που πραγματοποιήθηκε ενώπιον της Επιτροπής στις 29/5/2018 αναφορικά με το αίτημα της καταγγέλλουσας εταιρείας για λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον της εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, η ΣΟΠΑΖ ανέφερε διά του δικηγόρου της πέραν των θέσεων που υπέβαλε γραπτώς στις παραστάσεις, τα ακόλουθα που συνοπτικά παρατίθενται στη συνέχεια:

- Ανέφερε ότι: *«δεν υπάρχει οποιαδήποτε συμφωνία με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, πόσο μάλλον αποκλειστική συμφωνία».*
- Η πρακτική που ακολουθεί η ΣΟΠΑΖ αναφορικά με την προμήθεια λιπασμάτων είναι η ετήσια προκήρυξη διαγωνισμού στον οποίο συμμετέχουν πάρα πολλές εταιρείες από πάρα πολλές χώρες και κάθε φορά είναι σχεδόν και διαφορετική ύλη και διαφορετικός ο προμηθευτής της ΣΟΠΑΖ.
- Το λίπασμα 14-22-9, σε χημική μορφή παράγεται εκτός από την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και *«από τουλάχιστον άλλες τρεις εταιρείες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι η {...}, η {...} και η {...}. Και στην Ελλάδα υπάρχει ακόμα ένας προμηθευτής, είναι {...}. Επομένως, δεν είναι η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ η μοναδική παραγωγός ή προμηθεύτρια του συγκεκριμένου λιπάσματος. Πέραν τούτου, τούτο το λίπασμα έχει και άλλα υποκατάστατα, δεν σημαίνει ότι επειδή είναι σε χημική μορφή, δεν υπάρχει άλλο λίπασμα αντίστοιχο. Μπορεί να μην είναι σε χημική μορφή, να είναι σε μεικτή μορφή, αλλά υπάρχει το υποκατάστατο.»*

- Η ΣΟΠΑΖ ανέφερε ότι «[...] δεν σημαίνει επειδή ο πατατοπαραγωγός εδώ στην Κύπρο θέλει 14-22-9 σημαίνει ότι μόνο το 14-22-9 κάμνει για τους πατατοπαραγωγούς στην Κύπρο. Είναι θέμα προώθησης του προϊόντος.»
- Επιπλέον, η ΣΟΠΑΖ ανέφερε ότι, καθώς η {...} εισάγει τον τύπο λιπάσματος 14-22-9 από {...} σημαίνει ότι υπάρχει η δυνατότητα εισαγωγής. Επίσης ανέφερε ότι το λίπασμα 14-22-9 είναι χημικός τύπος, αντίθετα από ότι ανέφεραν οι εκπρόσωποι της αιτήτριας εταιρείας.

Z. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Προϋποθέσεις για τη Λήψη Προσωρινών Μέτρων (άρθρο 28 του Νόμου)

Δυνάμει του άρθρου 28 του Νόμου, η Επιτροπή έχει εξουσία να διατάσσει τη λήψη προσωρινών μέτρων και να θέτει τους κατά την κρίση της αναγκαίους κατά περίπτωση όρους. Τα μέτρα αυτά, επιτακτικά ή απαγορευτικά, οφείλουν να είναι προσωρινής και συντηρητικής φύσεως και να μην υπερβαίνουν σε έκταση τα υπό τις περιστάσεις απολύτως αναγκαία.

Η Επιτροπή, στη βάση του Νόμου, έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει προσωρινά μέτρα, εφόσον η αίτηση για λήψη αυτών συνοδεύεται από καταγγελία ενεργηθείσα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 35 του Νόμου και εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

«(α) Στοιχειοθετείται ευλόγως ισχυρή εκ πρώτης όψεως υπόθεση παράβασης του άρθρου 3 και/ή 6 του Νόμου και/ή των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και/ή 102 ΣΛΕΕ,

(β) συντρέχει επείγουσα περίπτωση, λόγω σοβαρού κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό.»

i) Έννομο συμφέρον

Ως προς τα οριζόμενα στο άρθρο 35 του Νόμου και την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος, η Επιτροπή σημειώνει ότι, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο:

«(1) Σε καταγγελία παραβάσεων των διατάξεων του άρθρου 3 ή του άρθρου 6 του παρόντος Νόμου και/ή των άρθρων 81ΕΚ και/ή 82ΕΚ δικαιούται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει έννομο προς τούτο συμφέρον.

(2) Έννομο συμφέρον έχει αυτός που δύναται να αποδείξει ότι υπέστη ή ότι υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή ότι τίθεται ή υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, ως άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.»

Σύμφωνα με την υποβληθείσα καταγγελία που συνοδεύει την αίτηση για λήψη προσωρινών μέτρων, οι καταγγελλόμενες εταιρείες προέβησαν σε κατ' ισχυρισμό παραβάσεις των διατάξεων των άρθρων 3(1), 6(1) και 6(2) του Νόμου. Αναφορικά όμως με την αίτηση για λήψη προσωρινών μέτρων της αιτήτριας εταιρείας εναντίον της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, γίνεται αναφορά σε παράβαση από μέρους της των άρθρων 6(1) και 6(2) του Νόμου.

Συγκεκριμένα, αναφορικά με το έννομο της συμφέρον, η καταγγέλλουσα/αιτήτρια εταιρεία θέτει τον ισχυρισμό ότι η αιφνίδια διακοπή της συνεργασίας της με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, έχει ως αποτέλεσμα επιφέρει οικονομική βλάβη από διαφυγόντα κέρδη για το 2017 και για το 2018 και επίσης, ζημιές λόγω διαφόρων επενδύσεων που πραγματοποίησε κατόπιν της πιο πάνω συνεργασίας για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των συνεργατών και πελατών της.

Περαιτέρω, αναφέρεται ότι *«η διακοπή της συνεργασίας είχε ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό της εταιρείας Shukuroglou από την αγορά εμπορίας και πώλησης (σε λιανικό επίπεδο) χημικού σύνθετου λιπάσματος για την καλλιέργεια της πατάτας και των σιτηρών και υπάρχει σοβαρός και πιθανός κίνδυνος σε περίπτωση που δεν εφοδιαστεί άμεσα με τα εν λόγω λιπάσματα η εταιρεία να αναστείλει της εργασίες της στον τομέα των λιπασμάτων και συνεπώς, να τεθεί εκτός της ευρύτερης αγοράς για την εμπορία και πώληση όλων των ειδών και τύπων λιπάσματος.»*

Επιπρόσθετα, στην καταγγελία υποστηρίζεται ότι ο λόγος της διακοπής ήταν η αποκλειστική συνεργασία που απαίτησε η εταιρεία ΣΟΠΑΖ, ανταγωνιστής της καταγγέλλουσας εταιρείας από την εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ.

Στη βάση των στοιχείων της καταγγελίας σε σχέση με τις κατ' ισχυρισμό παραβάσεις, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η αιτήτρια έχει έννομο συμφέρον για την υποβολή της καταγγελίας της, καθότι είναι δυνατό να επηρεάζεται άμεσα ή/και έμμεσα από οποιαδήποτε ενδεχόμενη συμπεριφορά ή/και πολιτική που δυνατό να εφαρμόζουν οι καταγγελλόμενες εταιρείες, οι οποίες σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της αιτήτριας αποτελούν επιχειρήσεις που κατέχουν δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά, η μία ως προμηθεύτρια εταιρεία και η άλλη ως ανταγωνιστική εταιρεία και επιπλέον υπάρχει πιθανός κίνδυνος αισθητής οικονομικής βλάβης, ή να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση.

ii) Επιχείρηση

Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει ως «Επιχείρηση» κάθε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του.

Σύμφωνα και με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το «ΔΕΕ»), η έννοια επιχείρηση, στο πλαίσιο του ανταγωνισμού συμπεριλαμβάνει «*κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες*», ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτείται.⁷ Επιπλέον, το ΔΕΕ έχει αποφανθεί ότι, ο όρος «οικονομικής φύσεως δραστηριότητα» εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που έχει σχέση με την προσφορά αγαθών και/ή υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τη διέπει και τον τρόπο της χρηματοδότησης της και η οικονομική δραστηριότητα συνίσταται σε κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά.⁸

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, η καταγγελλόμενη ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ αποτελεί εταιρεία που δραστηριοποιείται στη χονδρική αγορά πώλησης λιπασμάτων, εξάγοντας αυτά στην κυπριακή αγορά, ενώ διατηρούσε πελατειακή σχέση με την καταγγέλλουσα εταιρεία, καθώς και με την καταγγελλόμενη εταιρεία ΣΟΠΑΖ.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει ότι η καταγγελλόμενη ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ αποτελεί επιχείρηση, σύμφωνα με τον ορισμό που δίδει ο Νόμος, εφόσον αυτή ασκεί οικονομικής φύσεως δραστηριότητες.

Η Επιτροπή, μελετώντας ενδελεχώς τα στοιχεία που έχουν τεθεί ενώπιόν της, αλλά και συνεκτιμώντας τα όσα ελέγχθηκαν και κατατέθηκαν κατά την προφορική διαδικασία εξέτασης της εν λόγω αίτησης από τα εμπλεκόμενα μέρη, καθώς και από το Υπουργείο Γεωργίας, σε συνδυασμό με τις ισχύουσες διατάξεις του Νόμου και ειδικότερα του άρθρου 28 του Νόμου, έχει καταλήξει στις πιο κάτω διαπιστώσεις:

Οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 28(2) του Νόμου για τη λήψη προσωρινών μέτρων, θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά. Άρα, για τη λήψη προσωρινών μέτρων δεν αρκεί να «*στοιχειοθετείται ευλόγως ισχυρή εκ πρώτης όψεως υπόθεση παράβασης του άρθρου 3 και/ή 6 του παρόντος Νόμου και/ή των Άρθρων 101 ΣΛΕΕ και/ ή 102 ΣΛΕΕ*», αλλά απαιτείται και να «*συντρέχει επείγουσα περίπτωση, λόγω σοβαρού κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό*».

⁷ Υπόθεση C-41/90, *Hofner & Elsnher v. Macrotron*, [1991] ECR I-1979; Υπόθεση 170/83, *Hydrotherm v. Compact*, [1984] ECR 2999.

⁸ *Ibid.*

Η Επιτροπή, επί τούτου, υπογραμμίζει ότι σε προηγούμενες αποφάσεις της, προχώρησε στην εξέταση του επείγοντος σε συνάρτηση με την ανεπανόρθωτη βλάβη, χωρίς να εξετάσει προηγουμένως τη στοιχειοθέτηση ευλόγως ισχυρής εκ πρώτης όψεως υπόθεσης, εφόσον η μη στοιχειοθέτηση μίας από τις προϋποθέσεις δεν επιτρέπει την έκδοση προσωρινών μέτρων.⁹ Παρομοίως και η Ελληνική Επιτροπή προχώρησε στην εξέταση του επείγοντος σε συνάρτηση με την ανεπανόρθωτη βλάβη, χωρίς να εξετάσει προηγουμένως τη στοιχειοθέτηση ευλόγως ισχυρής εκ πρώτης όψεως υπόθεσης, εφόσον η μη στοιχειοθέτηση μίας από τις προϋποθέσεις δεν επιτρέπει την έκδοση προσωρινών μέτρων.¹⁰

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προχωρεί να εξετάσει κατά πόσο πληρείται η δεύτερη προϋπόθεση του άρθρου 28(2) του Νόμου κατά πόσο δηλαδή στην εν προκειμένω περίπτωση: «(β) *συντρέχει επείγουσα περίπτωση, λόγω σοβαρού κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό.*»

iii) Το Επείγον της περίπτωσης - Ύπαρξη σοβαρού κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό

Αναφορικά με τη δεύτερη προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 28 του Νόμου για τη στοιχειοθέτηση του επείγοντος της περίπτωσης λόγω σοβαρού κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό, η Επιτροπή εστίασε την προσοχή της, αλλά και ανέλυσε ενδελεχώς όλα τα στοιχεία που έχουν δοθεί ή/και παρατεθεί τόσο προφορικά όσο και γραπτά εκ μέρους της αιτήτριας και της καθ' ης η αίτηση, καθώς και της καταγγελλόμενης εταιρείας ΣΟΠΑΖ, όπως επίσης και τα όσα έχουν αναφερθεί από αυτές κατά την προφορική εξέταση της αίτησης για λήψη των προσωρινών μέτρων.

Η Επιτροπή κρίνει καθοδηγητικό σχετικό απόσπασμα από το σύγγραμμα του κ. Ivo Van Bael, όπου αναφέρονται τα ακόλουθα: «*Entry into force of Article 8 of the Regulation on Procedure seems to have narrowed down the options available for fulfilling the urgency requirements. Under Article 8, interim measures can only be taken in the face of a risk of serious and irreparable damage to competition. In other words, the Commission may no longer adopt interim measures on the basis of the*

⁹ Βλέπε Απόφαση ΕΠΑ 26/2012, ημερομηνίας 30/7/2012, Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων του κ. Ανδρέα Καραγιώργη εναντίον των κ.κ Petrolina (Holdings) Public Ltd και Petrolina και/ή του Ομίλου Εταιρειών Λευκαρίτη και Petrolina (αρ.φακ 11.17.012.13), Απόφαση ΕΠΑ 8/2014, Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων της εταιρείας Υ. Karydas Car Engineering & Valeting Services Ltd εναντίον της εταιρείας Hermes Airports Ltd (αρ.φακ 11.17.013.36), και σχετική αναφορά σε Απόφαση ΕΠΑ 40/2013, ημερομηνίας 4/7/2013, Καταγγελία και λήψη προσωρινών μέτρων της εταιρείας BACENCO Ltd, εναντίον της εταιρείας ORCHESTRA-PREMAMAN Belgium S.A (αρ.φακ 11.17.013.04).

¹⁰ Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού, ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡ. 266/IV/244, 368/V/2007 και 157/III/2000.

potential damage faced by the applicant- except where such damage amounts in effect to a damage in competition.»¹¹

Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει τις σχετικές αναφορές που γίνονται στο ECN RECOMMENDATION ON THE POWER TO ADOPT INTERIM MEASURES¹² αναφορικά με το θέμα του επείγοντος: «*Urgency due to the risk of serious and irreparable harm to competition. The element of urgency is found in the majority of jurisdictions, either by way of an explicit reference in the applicable law or by way of interpretation in the relevant jurisprudence. This is widely interpreted as the need to act immediately in order to hinder any possible harm to the public interest/ competition, otherwise the adverse effects of an alleged infringement could not be effectively addressed in a decision of the respective Authority at the conclusion of proceedings. Some Authorities have set a limited timeframe between the occurrence of the alleged infringement and the request for granting an interim measure (a time period of three to six months).*»

Αν και η Επιτροπή σημειώνει κατωτέρω νομολογία σε σχέση με τη δεύτερη και τρίτη προϋπόθεση του άρθρου 28(2) του Νόμου 13(Ι)/2008, ως ίσχυε πριν την τροποποίηση αυτού με το Νόμο 41(Ι)/2014, παρά ταύτα επισημαίνει ότι με τη νέα τροποποίηση του Νόμου θα πρέπει να αποδειχθεί ότι συντρέχει επείγουσα περίπτωση, λόγω σοβαρού κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι προηγούμενες αποφάσεις και νομολογία δύνανται να ληφθούν υπόψη μόνο κατά το μέτρο στο οποίο ικανοποιούν την προϋπόθεση του Νόμου, ως έχει σήμερα τροποποιηθεί. Και υπό αυτό το πρίσμα παρατίθεται πιο κάτω η σχετική νομολογία.

Η Επιτροπή, ειδικότερα παραπέμπει στο σκεπτικό αποφάσεων της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού, το οποίο βασίζεται σε αποφάσεις των Διοικητικών Δικαστηρίων, στις Γενικές Διοικητικές Αρχές, αλλά και σε σχετικές υποθέσεις του ΔΕΕ¹³ όπου σημειώθηκε ότι:

«[...] Το επείγον είναι συνάρτηση με το αν υπάρχει ή προβλέπεται να υπάρξει άμεσα επικείμενος κίνδυνος ανεπανόρθωτης βλάβης, δηλαδή επαπειλούμενος κίνδυνος, ο

¹¹ Ivo Van Bael, *Due Process in EU Competition Proceedings*, Kluwer Law International, σελ. 204.

¹² http://ec.europa.eu/competition/ecn/recommendation_interim_measures_09122013_en.pdf

¹³ Υπόθεση C-792/79 R, *Camera Care Ltd κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* (Προσωρινά μέτρα) Συλλογή της Νομολογίας 1980 σελίδα 00119, σημείο 19. Βλ. επίσης, Υπόθεση T-44/90, *La Cinq SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1992 σελ. II-00001, σημείο 29.

οποίος για να αποτραπεί, πρέπει να αντιμετωπισθεί ανυπερθέτως, ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία ανεπανόρθωτης βλάβης.»¹⁴

Επ' αυτού, η Επιτροπή σημειώνει ότι η ανεπανόρθωτη βλάβη υφίσταται όταν πρόκειται για βλάβη μη επανορθώσιμη ή που προϋποθέτει μεγάλη δυσχέρεια στην επανόρθωσή της και αυτό ισχύει έως ότου εκδοθεί η σχετική απόφαση επί της ουσίας της καταγγελίας από την Επιτροπή. Επομένως, ανεπανόρθωτη βλάβη συντρέχει όταν η προηγούμενη κατάσταση, πραγματική και νομική, δεν μπορεί να επανέλθει και συγκεκριμένα, όταν το επελθόν αποτέλεσμα είναι οριστικό και μη αναστρέψιμο.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλείται να διασφαλίσει ότι κατά τη διάρκεια της διερεύνησης της καταγγελίας δεν θα προκληθεί ανεπανόρθωτη βλάβη τέτοια η οποία να μην μπορεί να τύχει θεραπείας από οποιαδήποτε απόφασή της με την οριστική λήξη της διαδικασίας.¹⁵ Επομένως, ανεπανόρθωτη είναι η βλάβη, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί με την τελική απόφαση της Επιτροπής, αλλά δεν απαιτείται για το χαρακτηρισμό της ως ανεπανόρθωτης να μην μπορεί να αποκατασταθεί με οποιαδήποτε άλλη απόφαση οποιουδήποτε άλλου οργάνου. Κάτι τέτοιο θα ήταν υπέρμετρα αυστηρό και θα περιόριζε σημαντικά την εξουσία της Επιτροπής να διατάσσει τη λήψη προσωρινών μέτρων. Η θέση αυτή επιβεβαιώνεται και από το ΔΕΕ στην υπόθεση *La Cinq*.¹⁶

Η Επιτροπή, σε αυτό το σημείο παραπέμπει στη νομολογία αναφορικά με το θέμα της πρόκλησης ανεπανόρθωτης ζημιάς, όπου το Ανώτατο Δικαστήριο αναφέρει στην υπόθεση *ΑΤΗΚ v. Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού* Αρ. 322/03 τα ακόλουθα:

«Όσον αφορά την πρόκληση είχα την ευκαιρία να αναλύσω το θέμα στην ***Petrolina (Holdings) Ltd v. Κυπριακής Δημοκρατίας, Υπ. Αρ. 924/01, ημερ. 20.2.02***, στην οποία ανέφερα τα ακόλουθα, τα οποία επαναλαμβάνω και υιοθετώ:

«Στην υπόθεση ***Moyo & Another v. Republic*** (1988) 3 C.L.R. 1203 αναφέρθηκαν τα ακόλουθα στη σελ. 1208:

"(B) a provisional order may be made in the face of -

¹⁴ Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού, ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 368/V/2007, λήψη ασφαλιστικών μέτρων στο πλαίσιο της υπόθεσης με αριθμ. πρωτ. 1012/26.3.2003 «Καταγγελία της εταιρείας "ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΦΛΩΡΑΣ ΚΟΣΜΟΣ - ΜΑΡΙΑ ΦΛΩΡΑ Ε.Π.Ε." κατά της εταιρείας "ΑΠΟΛΛΩΝ" ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» και Αυτεπάγγελτη έρευνα στην εταιρεία «ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΗΣ GROUP Α.Ε.» για τυχόν παράβαση των άρθρων 1 και 2 του ν.703/1977, όπως ισχύει και των άρθρων 81 και 82 ΣυνθΕΚ».

¹⁵ *Supra* υποσ. 13, *Camera Care*, παρ. 14. Επίσης, βλ. Υπόθεση, *Moyo & Another v Republic* (1988) 3 C.L.R. 1203.

¹⁶ *Supra* υποσ. 13, *La Cinq*, παρ. 79-80.

Evidence of irreparable damage, that is damage that cannot be remedied by any of the remedies available upon annulment of the impugned administrative act. Even in the face of such damage, the Court may, nonetheless, refuse an order if it is likely to place insuperable obstacles in the way of the Administration."

Επίσης, στην **Frangos & Others v. Republic** (1982) 3 C.L.R. p. 53, στη σελ. 61 διαβάζουμε τα ακόλουθα:

"Irreparable damage encompasses damage of a kind that is irretrievable by subsequent legal or administrative action, such as the destruction of the res and irreversible physical deterioration."

Περαιτέρω, σε σχέση με το ποια ζημιά είναι δυνατόν να θεωρηθεί ανεπανόρθωτη, παραπέμπω στο πιο κάτω απόσπασμα από τη **Μαρκουλίδου κ.α. v. Δημοκρατία κ.α.** (1989) 3 Α.Α.Δ. 3413, από τη σελ. 3423:

«Χρηματική ζημιά δεν είναι ανεπανόρθωτη ή δυσεπανόρθωτη ζημιά. [...]»

Καθοδηγητική ως προς το σημείο αυτό είναι και η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Saint Dominion*,¹⁷ όπου θεωρήθηκε ότι, «ανεπανόρθωτη ζημιά μπορεί να είναι υλική ή ηθική. Χρηματική ζημιά δεν είναι αρκετή [...]».

Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει το σκεπτικό της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού σε υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων σχετικά με το θέμα του κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης και πώς αντιμετωπίζεται:

«Εξάλλου, όπως γίνεται παγίως δεκτό, απαραίτητη προϋπόθεση για το βάσιμο της αίτησης που ασκείται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων είναι, μεταξύ άλλων, η αποτροπή άμεσα επικείμενου κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον αιτούντα ή στο δημόσιο συμφέρον. Η ανεπανόρθωτη βλάβη, έννοια γνωστή στο Διοικητικό Δίκαιο και ρυθμιζόμενη ειδικώς στα άρθρα 200-205 του νέου Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και στο άρθρο 52 ΠΔ 18/1989, προϋποθέτει απειλούμενη ζημιά του αιτούντος, της οποίας η επανόρθωση θα είναι αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερής σε περίπτωση ευδοκίμησης του ενδίκου βοηθήματος που ασκείται κατά την τακτική διαδικασία. Δεν αρκεί, δηλαδή, η πιθανολόγηση απλής χρηματικής ζημίας του αιτούντος, αλλά απαιτείται να συντρέχει ιδιαίτερη οικονομική δυσχέρεια, η οποία να μπορεί να αποβεί καταστρεπτική για τον αιτούντα ή να επιφέρει ισχυρό οικονομικό κλονισμό του (ΕΑ 218/III/2003, ΕπΑνΣτΕ 484/2001, Αρμ. 2002, σελ. 112). Σε περίπτωση που η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν πιθανολογεί την ύπαρξη τέτοιας βλάβης απορρίπτει την

¹⁷ Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Υπόθεση υπ' αριθμό 67/1989, *Saint Dominion Estates Ltd* και άλλος *v* *Κυπριακής Δημοκρατίας*, μέσω Υπουργείου Εσωτερικών και Λειτουργού Μετανάστευσης.

αίτηση ως ουσιαστικά αβάσιμη (Ε.Α. 124/1998, 35/II/1999, 38/II/1999, 212/III/2002, 215/III/2002 και 218/III/2002).»¹⁸

Επίσης: «Κατά πάγια νομολογία της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η απαίτηση του νόμου, μεταξύ άλλων, για ανεπανόρθωτη βλάβη αποσκοπεί στο να περιορίσει τη λήψη των ασφαλιστικών μέτρων μόνο σε περιπτώσεις, που άνευ αυτών υφίσταται αδυναμία συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης. Σε περίπτωση που η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν πιθανολογεί την ύπαρξη τέτοιας βλάβης απορρίπτει την αίτηση ως ουσιαστικά αβάσιμη.»¹⁹ Το εν λόγω απόσπασμα θα πρέπει να εξεταστεί στα πλαίσια του τροποποιημένου άρθρου 28(2) του Νόμου.

Τέλος: «Ως επικείμενος κίνδυνος νοείται αυτός που απειλεί άμεσα το επίδικο δικαίωμα, ενώ επείγουσα περίπτωση είναι αυτή που επιβάλλει την ταχεία και άμεση λήψη δικαστικών προφυλακτικών μέτρων πριν, ή κατά τη διάρκεια της κύριας δίκης. Δεν είναι αναγκαία και δεν διατάσσονται ασφαλιστικά μέτρα που έχουν ως σκοπό την αντιμετώπιση απώτερου κινδύνου στο μέλλον ή τη ρύθμιση της περίπτωσης στο απώτερο μέλλον. Ούτε επίσης διατάσσονται ασφαλιστικά μέτρα όταν η υπάρχουσα κατάσταση έχει διαρκέσει πολύ χρόνο (ΜΠ Θεσ. Αρμ. ΛΔ 138, ΜΠ Πειρ.3016/78 Δ.Δικ 20, 89).»²⁰

Σύμφωνα με αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ανεπανόρθωτη βλάβη για τον αιτητή υπάρχει όταν κινδυνεύει να σταματήσει η λειτουργία της επιχείρησής του.²¹ Ωστόσο, ο κίνδυνος της μη συνέχισης των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης δεν είναι προϋπόθεση για την υιοθέτηση των προσωρινών μέτρων.

Επίσης, στην υπόθεση *Port of Roscoff*,²² η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε υπόψη τις επιπτώσεις που είχε στην εμπορική φήμη της Irish Ferries η άρνηση της διαχειρίστριας εταιρείας του λιμανιού να δώσει πρόσβαση στην πρώτη, η οποία αναγκάστηκε να ακυρώσει υπηρεσίες τις οποίες προηγουμένως είχε διαφημίσει μέσω ειδικών εντύπων, καθώς επίσης και να προβεί σε ακύρωση κρατήσεων.

Η Επιτροπή, επισημαίνει ότι στην παρούσα υπόθεση, η αιτήτρια ισχυρίζεται ότι το θέμα του επείγοντος και της ανεπανόρθωτης βλάβης υφίσταται λόγω της αιφνίδιας μονομερούς απόφασης της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, να διακόψει τη μεταξύ τους συνεργασία

¹⁸ Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού, ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 260/IV/2004.

¹⁹ Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού, ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 289/IV/2005.

²⁰ Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού, ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 250 / III / 2003.

²¹ Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 87/500/ΕΟΚ, Υπόθεση IV/32-279, *BBI/Boosey & Hawkes*, Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 286 της 09/10/1987 σελ. 0036 – 0043, παρ. 22.

²² *Irish Continental Group v. CC Morlaix*, IP/95/492, βλ.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/95/492&format=HTML&aged=1&language=EL&guiLanguage=en>

που την οδήγησε στη μη δραστηριοποίηση της στην αγορά του χημικού σύνθετου λιπάσματος και κατ' επέκταση στη μη αναμενόμενη αύξηση του κύκλου εργασιών της, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις αυξημένες ανάγκες της μισθοδοσίας, στις αυξήσεις των ενοικίων που προήλθαν από αύξηση των καταστημάτων και αποθηκών ή/και ενοικίαση μεγαλύτερων χώρων για να καλύψουν τις ανάγκες της νέας συνεργασίας, καθώς και στις υποχρεώσεις της προς την τράπεζα, οι οποίες δημιουργήθηκαν λόγω αυτής της αναμενόμενης αύξησης του κύκλου εργασιών. Επίσης, η αιτήτρια ισχυρίζεται παράλληλα ότι έχει χάσει όχι μόνο τους πελάτες που προμήθευε με χημικό σύνθετο λίπασμα, αλλά και πελάτες παραγωγούς τους οποίους προμήθευε με άλλου είδους/τύπου λιπάσματα (πχ. απλά και σύμμεικτα λιπάσματα) και υποστηρίζει ότι αν δεν προμηθευτεί με χημικά λιπάσματα για την καλλιέργεια πατατών και σιτηρών, τα οποία αποτελούν το 90% των πωλήσεων σε λιπάσματα στη λιανική, τότε κινδυνεύει να αναστείλει ολοκληρωτικά τις εργασίες της στον τομέα των λιπασμάτων.

Κατά την προφορική ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία, ο δικηγόρος της αιτήτριας ανέφερε τα εξής: *«Κατά δεύτερον, σε ότι αφορά το χρόνο ως προς το επείγον. Να πούμε ότι υπήρξε ένας τερματισμός, όπως ήδη αναφέρθηκε, σε μία περίοδο που ήδη βρισκόμασταν στην καλλιέργεια της πατάτας δηλαδή τον Αύγουστο, Σεπτέμβριο δεν είμαστε σε περίοδο καλλιέργειας της πατάτας, τα σιτηρά τερματίστηκαν το Σεπτέμβριο του 2017, είναι λογικό ότι έκανε κάποιες επικοινωνίες η εταιρεία πρώτα έστειλε κάποιες επιστολές διερεύνησε την αγορά να βρει τις εναλλακτικές πηγές, δεν τις βρήκε ήρθε στα γραφεία μας γύρω στο Νοέμβριο και υποβάλαμε την καταγγελία τον Ιανουάριο. Δηλαδή, εκ των πραγμάτων ως προς το θέμα του επείγοντος, νομίζω ότι μέσα στα πλαίσια της κοινής λογικής και των συναλλαγών, δεν υπήρξε οποιαδήποτε καθυστέρηση από πλευράς των αιτητών.»*

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, στη βάση των ενώπιόν της στοιχείων προκύπτει πως, η αιτήτρια ξεκίνησε συνεργασία με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ τον Οκτώβριο 2016, η οποία διακόπηκε τον Ιούλιο 2017. Αρχικά, η συνεργασία αφορούσε την εμπορία σύνθετου βελτιωμένης απόδοσης (EEF) λιπάσματος για την καλλιέργεια πατατών, επεκτάθηκε όμως και στην αγορά λιπάσματος για την καλλιέργεια σιτηρών κ.ά. Σύμφωνα με την επικοινωνία που είχαν οι δύο εταιρείες στις 26 και 27/10/2016, διαπιστώνεται ότι η ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ ενημέρωσε την αιτήτρια ότι η πρακτική που ακολουθούσε για τον τρόπο πληρωμής σε όλες τις εξαγωγές της ήταν τοις μετρητοίς (Cash Against Documents «CAD») και της ζήτησε να την ενημερώσει κατά πόσο ενδιαφέρεται να υποβάλει την παραγγελία για 300 τόνους λίπασμα NutrActive, ούτως ώστε τούτη να

πραγματοποιηθεί μαζί με την παραγγελία άλλου συνεργάτη στην Κύπρο, που ζητούσε παρεμφερή τύπο λιπάσματος, αλλιώς θα απαιτείτο παραγγελία 500-600 τόνων για να παράξει η μονάδα. Με την επιβεβαίωση της συγκεκριμένης παραγγελίας, ξεκίνησε η μεταξύ τους συνεργασία.

Η Επιτροπή, από τα ενώπιον της στοιχεία, επισημαίνει ότι η συνεργασία μεταξύ της αιτήτριας και της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, που διήρκεσε για περίπου 9 μήνες, διακόπηκε τον Ιούλιο 2017, σε περίοδο όπου υπήρχε η μεγαλύτερη ετήσια ανάγκη προμήθειας λιπασμάτων, αφού ακολουθούσε πρώτα η χειμερινή καλλιεργητική περίοδος της πατάτας, που η φύτευση γίνεται από Αύγουστο μέχρι Οκτώβριο και μετά η καλλιεργητική περίοδος των σιτηρών, που η σπορά πραγματοποιείται από Οκτώβριο μέχρι Νοέμβριο και η ανοιξιότικη καλλιεργητική περίοδος της πατάτας, που η φύτευση γίνεται από Νοέμβριο μέχρι Φεβρουάριο.

Τούτο επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία, που η Επιτροπή έλαβε από το Υπουργείο Γεωργίας όπου: *«οι κύριες καλλιεργητικές περιόδους της πατάτας είναι: φύτευση Νοέμβρη έως Φεβρουάριο και συγκομίζονται 3-4 μήνες μετά (Ανοιξιότικες) και φύτευση Αύγουστο έως Οκτώβριο και συγκομίζονται 3-4 μήνες μετά (Χειμερινές). Οι θρεπτικές ανάγκες δεν διαφέρουν σημαντικά και για τις δύο καλλιεργητικές περιόδους. Η καλλιεργητική περίοδος των σιτηρών ξεκινά με τη σπορά τον Οκτώβριο-Νοέμβριο και η συγκομιδή Απρίλιο έως Ιούνιο ανάλογα με την χρήση.»*.

Παρόλα αυτά, η Shukuroglou υπέβαλε την καταγγελία της προς την Επιτροπή και την αίτηση για λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ στις 25/1/2017, περίπου έξι (6) μήνες μετά τη διακοπή της συνεργασίας, επικαλούμενη το επείγον της περίπτωσης και τον κίνδυνο να μην μπορεί να συνεχίσει τις δραστηριότητές της.

Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας, οι εταιρείες διαχωρίζουν τα λιπάσματα σε χημικά ή σύμμεικτα (blend) βάσει της διαδικασίας παραγωγής του λιπάσματος και όχι της περιεκτικότητάς του σε θρεπτικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, στο χημικό λίπασμα, η ανάμειξη των θρεπτικών στοιχείων γίνεται με χημικό τρόπο, ενώ στο blend λίπασμα, η ανάμειξη γίνεται με φυσικό τρόπο, έτσι ώστε στο χημικό λίπασμα κάθε κόκκος εμπεριέχει όλα τα θρεπτικά στοιχεία, ενώ στα blend κάθε κόκκος αποτελεί διαφορετικό θρεπτικό στοιχείο. Επίσης, τα χημικά λιπάσματα είναι συνήθως πιο ακριβά λόγω πιο πολύπλοκης διαδικασίας παραγωγής.

Αναφορικά με τη χρήση του τύπου λιπάσματος 14-22-9, η Επιτροπή επισημαίνει την επεξήγηση του Υπουργείου Γεωργίας: *«για την καλλιέργεια της πατάτας οι γεωργοί εδώ και χρόνια έμαθαν να χρησιμοποιούν κυρίως τον τύπο 14-22-9 είτε blend είτε*

χημικό, με ή χωρίς δευτερεύοντα στοιχεία ή ιχνοστοιχεία, γιατί είναι πιο κοντά αναλογικά στις θρεπτικές ανάγκες της εν λόγω καλλιέργειας, χωρίς αυτό να είναι ο κανόνας. Σημειώνεται ότι λόγω αυξημένων αποθεμάτων φωσφόρου στο έδαφος των χωραφιών τους, πολλές φορές έγιναν συστάσεις στους γεωργούς για να χρησιμοποιούν και άλλους τύπους όπως 20-10-10, 21-0-0, κ.α.». Επίσης, ο τύπος λιπάσματος 14-22-9 χρησιμοποιείται και σε άλλες καλλιέργειες, εκτός της καλλιέργειας της πατάτας.

Αναφορικά με τη χρήση των τύπων λιπασμάτων 20-20-0 και 20-10-0, η Επιτροπή, επίσης, σημείωσε την επεξήγηση του Υπουργείου Γεωργίας, ότι: «για την καλλιέργεια των σιτηρών χρησιμοποιούνται κυρίως οι τύποι 20-10-0, 25-10-0, 20-20-0, 20-10-10, 25-15-0, 36-10-0 κ.α.. Ως Τμήμα Γεωργίας παροτρύνουμε τους γεωργούς για όλες τις καλλιέργειες να πραγματοποιούν χημική ανάλυση εδάφους. Ανάλογα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης δίδονται εισηγήσεις για να προσθέτουν στο έδαφος τις ποσότητες των θρεπτικών στοιχείων που χρειάζεται η καλλιέργεια χρησιμοποιώντας εάν είναι δυνατόν τα απλά λιπάσματα, αφού είναι και φθηνότερα. Τα μικτά λιπάσματα κατασκευάζονται σε διαφορετικούς τύπους ανάλογα με τις θρεπτικές ανάγκες της κάθε καλλιέργειας. Η εφαρμογή των θρεπτικών στοιχείων μπορεί να γίνει και με την χρήση απλών λιπασμάτων. Έχει επικρατήσει όμως η χρήση συγκεκριμένων τύπων σε συγκεκριμένες καλλιέργειες λόγω ευκολίας στην εφαρμογή.» Επίσης, οι τύποι λιπασμάτων 20-20-0 και 20-10-0 χρησιμοποιούνται και σε άλλες καλλιέργειες, εκτός της καλλιέργειας των σιτηρών.

Η Επιτροπή επισημαίνει ακόμα ότι η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση, καθώς κανένας παραγωγός εκτός της εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ δεν παράγει τα εν λόγω χημικά λιπάσματα για την καλλιέργεια της πατάτας και των σιτηρών. Οι καταγγελλόμενες εταιρείες, τόσο στις γραπτές τους θέσεις όσο και στην ενώπιον της Επιτροπής προφορική διαδικασία, ανέφεραν ότι υπάρχουν αρκετές εταιρείες από τις οποίες μπορεί η Shukuroglou να προμηθευτεί τα εν λόγω λιπάσματα. Επί του θέματος, το Υπουργείο Γεωργίας ανέφερε ότι: «οι συγκεκριμένοι τύποι λιπασμάτων υπάρχουν στη διεθνή αγορά και μπορούν όσο ενδιαφέρονται να παραγγείλουν και να προμηθευτούν. Υπάρχουν αρκετά εργοστάσια σε διάφορες χώρες όπου παράγουν τέτοιους τύπους λιπασμάτων ή και παρόμοιους.»

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, κατόπιν της διακοπής της συνεργασίας με την εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, η αιτήτρια υποστηρίζει ότι επικοινωνήσε με διάφορες εταιρείες παραγωγής για εξεύρεση λιπασμάτων, αλλά χωρίς επιτυχία. Συγκεκριμένα, στην καταγγελία της η αιτήτρια ανέφερε ότι: «Η εταιρεία Premier Shukuroglou Cyprus LTD

έχει ζητήσει από την πολυεθνική εταιρεία {...}, την {...}, την εταιρεία {...} καθώς και την πολυεθνική εταιρεία {...}, την αγορά χημικού λιπάσματος και/ή χημικού σύνθετου βελτιωμένης απόδοσης (EEF) λιπάσματος για την καλλιέργεια πατατών τύπου 14-22-9 όμως δεν κατέστη εφικτή η συνεργασία λόγω των μεγάλων ποσοτήτων αγοράς που απαιτούσαν οι εταιρείες του εξωτερικού. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.»

Η Επιτροπή παρατηρεί εν πρώτοις ότι στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 υπάρχει συνημμένο ηλεκτρονικό μήνυμα ημερομηνίας 31/8/2017 μεταξύ εκπροσώπου της αιτήτριας και εκπροσώπου της εταιρείας {...}, με το οποίο, η αιτήτρια {...}. Μέσα από την εν λόγω αλληλογραφία, δεν προκύπτει ότι ο λόγος που απέτυχε η συνεργασία με την εταιρεία {...} ήταν η απαίτηση της εν λόγω εταιρείας για αγορά από μέρους της Shukuroglou μεγάλων ποσοτήτων λιπάσματος. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή υπογραμμίζει πως με βάση την μεταξύ τους αλληλογραφία, δεν διαπιστώνεται πως ο λόγος που απέτυχε η συνεργασία με την εταιρεία {...} ήταν η απαίτηση της εν λόγω εταιρείας για αγορά από μέρους της Shukuroglou μεγάλων ποσοτήτων λιπάσματος.

Η Επιτροπή επίσης παρατηρεί ακόμα ότι, από το Παράρτημα 3 της καταγγελίας της αιτήτριας και τη συνημμένη σε αυτό αλληλογραφία μεταξύ εκπροσώπων της και της εταιρείας {...} (αρχής γενομένης του ηλεκτρονικού μηνύματος ημερομηνίας 24/9/2017), προκύπτει ότι η εταιρεία Shukuroglou διερεύνησε το ενδεχόμενο παραγγελίας χημικού λιπάσματος 14-22-9, όπως επίσης και διαφόρων άλλων χημικών λιπασμάτων των τύπων 12-12-17, 20-20-0,15-15-15 κτλ, από την εν λόγω εταιρεία· στο επόμενο δε ηλεκτρονικό μήνυμά της ημερομηνίας 25/9/2017, η αιτήτρια καθόρισε ότι η ποσότητα αγοράς του λιπάσματος 14-22-9 θα ήταν της τάξης των 1000 μετρικών τόνων. Ο εκπρόσωπος της εταιρείας {...} στις 3/10/2017 ενημέρωσε την αιτήτρια πως: «*it seems that I found a producer who can come up with the request NPK 14-22-9 FORMULA. Second half of this week I hope to receive a price and a production schedule.*» Η αιτήτρια με ηλεκτρονικό της μήνυμα στις 9/10/2017 ανάμεσα σ' άλλα ανέφερε: «*Anyway, as far as 20-20-0 is concerned the time is over and we are looking forward to discussing with you the matter for the next cereal period. On the other hand I think there is enough time for the formula 14-22-9 which we need at the first week of November.* Ακολούθως, η αιτήτρια καταγράφει στο ηλεκτρονικό της μήνυμα τη φόρμουλα του λιπάσματος 14-22-9, που χρειάζεται, την ποσότητα αναφέροντας 600μτ και τη συσκευασία αυτού και την ημερομηνία παραλαβής. Στις 12/10/2017, από δύο ηλεκτρονικά μηνύματα που απέστειλε ο εκπρόσωπος της εν λόγω εταιρείας φαίνεται ότι στο μεν πρώτο κάνει προσφορά στην αιτήτρια με την τιμή χρέωσης, την ποσότητα και τον τρόπο συσκευασίας για

συγκεκριμένους τύπους λιπασμάτων και στο δεύτερο, απαντώντας σε σχετική ερώτηση για τις συσκευασίες των λιπασμάτων αναφέρεται και στον τύπο 14-22-9 σημειώνοντας ότι: «*I found a producer who is willing to test whether he is able to produce formula 14-22-9 [...] composition [...] Quantity: around 600mts (25 FLC) [...] His first possibility to produce is March April next year. That is too late I assume?*» Κατόπιν αυτού του ερωτήματος, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η αιτήτρια δεν έχει προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια και δεν έχει αποστείλει οποιαδήποτε απάντηση.

Με βάση τα όσα η αιτήτρια υπέβαλε και δη το Παράρτημα 3, η Επιτροπή απορρίπτει τη θέση της ότι: «*δεν κατέστη εφικτή η συνεργασία λόγω μεγάλων ποσοτήτων αγοράς που απαιτούσαν οι εταιρείες εξωτερικού*». Αυτό που στην ουσία προκύπτει με βάση την ενώπιον της Επιτροπής ηλεκτρονική αλληλογραφία με την εταιρεία {...} είναι ότι η τελευταία είχε τη δυνατότητα να προμηθεύσει ή να της εξεύρει παραγωγό για να την προμηθεύσει με τους τύπους λιπασμάτων που ζητούσε στις ποσότητες που ζητούσε. Ο εκπρόσωπος της εν λόγω εταιρείας ήταν διατεθειμένος να βοηθήσει στην ανεύρεση των εν λόγω τύπων λιπάσματος, που επιζητούσε η αιτήτρια εταιρεία και μάλιστα στις ποσότητες που αυτή ζητούσε.

Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει ότι αν και η αιτήτρια κάνει αναφορά στην καταγγελία της και σε τρίτη επιχείρηση, συγκεκριμένα την εταιρεία {...}, στη βάση της μεταξύ τους αλληλογραφίας και δη από την απάντηση που έλαβε στις 2/10/2017 φαίνεται ότι η εταιρεία {...} απάντησε ότι δεν είχε στοκ των συγκεκριμένων τύπων που ζητήθηκαν, πλην όμως παρέπεμψε την αιτήτρια στους συναδέλφους της στην εταιρεία {...}, λέγοντας ότι αυτοί θα επανέλθουν με την προσφορά τους. Επ' αυτών, η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν γνωρίζει πάλι την εξέλιξη αυτής της επικοινωνίας, αλλά και ότι δεν έχει διαφανεί, στη βάση των ενώπιον της στοιχείων, ότι η εν λόγω εταιρεία απάντησε αρνητικά λόγω των μικρών ποσοτήτων που ζητήθηκαν από την αιτήτρια εταιρεία, αλλά λόγω του ότι δεν διέθετε απόθεμα αυτών.

Επομένως, η Επιτροπή καταλήγει, με βάση όσα καταγράφηκαν ανωτέρω, ότι η αιτήτρια εταιρεία δεν έχει παραθέσει οποιαδήποτε εμπειριστατωμένα στοιχεία των ισχυρισμών της, ούτε και έχει καταδειχθεί, βάσει των συνημμένων στοιχείων, ότι υπήρχε άρνηση από μέρους των συγκεκριμένων εταιρειών να την προμηθεύσουν.

Παρενθετικά, η Επιτροπή, σημειώνει ότι σύμφωνα με τις γραπτές θέσεις της ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, τον Δεκέμβριο 2016, η αιτήτρια φαίνεται να παρέλαβε μόνο το ένα τρίτο ($\frac{1}{3}$) της παραγγελίας της για λίπασμα 14-22-9, ζημιώνοντας με αυτό τον τρόπο την εταιρεία ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, γεγονός το οποίο δεν σχολίασε η καταγγέλλουσα κατά την ενώπιον της Επιτροπής προφορική διαδικασία.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς της αιτήτριας ότι η μη δραστηριοποίηση της στην αγορά του χημικού σύνθετου λιπάσματος θα έχει ως αποτέλεσμα να μην έχει την αναμενόμενη αύξηση του κύκλου εργασιών από τη συνεργασία της με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, ώστε να καλύψει τα επιπλέον κόστη που έχουν προκύψει από την εν λόγω συνεργασία π.χ. αυξημένες ανάγκες στη μισθοδοσία και ενοίκια που προήλθαν από αύξηση των καταστημάτων και αποθηκών ή/και ενοικίαση μεγαλύτερων χώρων, καθώς και τις υποχρεώσεις της προς την τράπεζα, οι οποίες δημιουργήθηκαν λόγω της αναμενόμενης αύξησης του κύκλου εργασιών, η Επιτροπή σημειώνει κατ' αρχήν ότι, η αιτήτρια κάνει αναφορά σε απώλεια κατ' υπολογισμό μελλοντικών εσόδων και διαφυγόντων κερδών για τα οποία εν πάση περιπτώσει δεν έχουν υποβληθεί ενώπιον της στοιχεία τέτοια που να καταδεικνύουν τούτο. Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα σχετιζόμενα έγγραφα στην αναφορά της εταιρείας Shukuroglou στην καταγγελία της, ότι, «[...] η εταιρεία βασιζόμενη στις νέες δραστηριότητές της, αιτήθηκε το Μάρτιο του 2017 και της χορηγήθηκαν πιστωτικές διευκολύνσεις με σκοπό τη χρηματοδότηση των νέων δραστηριοτήτων για να καλύψει τις νέες ανάγκες στον τομέα των λιπασμάτων», δεν τεκμηριώνουν τον εν λόγω ισχυρισμό της, καθότι παρουσιάζουν παράλληλα δραστηριοποίηση της με άλλη διεθνή εταιρεία από το 2015 στην αγορά των λιπασμάτων και επίσης, φαίνεται ότι αφορούν και νέες δραστηριότητες της σε άλλες αγορές με τρίτες εταιρείες. Αυτά επίσης παρουσιάζονται και στην ιστοσελίδα της αιτήτριας εταιρείας, όπου αναφέρεται ότι είναι αντιπρόσωπος και διανομέας προϊόντων διεθνών εταιρειών για φυτοπροστασία, υγεία των ζώων και θρέψη φυτών.

Κύρια όμως, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ο Νόμος, στο άρθρο 28(2)(β), δεν αναφέρεται σε ανεπανόρθωτη βλάβη στα συμφέροντα του αιτητή, αλλά στον ανταγωνισμό. Επομένως, η εκτίμηση του επείγοντος λόγω σοβαρού κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης περιστρέφεται γύρω από μία ευρύτερη έννοια, αυτήν του ανταγωνισμού. Σύμφωνα με τους Faull & Nickpay, *The EU Law of Competition*: «*interim measures can only be adopted in the case of urgency due to serious and irreparable harm to competition. It is not sufficient that serious and irreparable harm be caused to an individual undertaking. There must also be indications that competition will be harmed. This qualification reflects the fact that the purpose of Articles 101 and 102 is to protect competition in the market and that the Commission, in its capacity as a competition authority, acts in the public interest to protect*

competition. National courts are better placed to protect the interests of individual companies.»²³

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας ακόμη υπόψη της και τη σχετική νομολογία επί του θέματος, υπογραμμίζει ότι η βλάβη θα πρέπει να είναι μη επανορθώσιμη ή να προϋποθέτει μεγάλη δυσχέρεια στην επανόρθωσή της, δηλαδή να μην μπορεί να αποκατασταθεί με την τελική απόφαση της Επιτροπής, ή με οποιαδήποτε άλλη απόφαση οποιουδήποτε άλλου οργάνου.²⁴ Επίσης, για την ανεπανόρθωτη ζημιά δεν αρκεί η πιθανολόγηση απλής χρηματικής ζημίας του αιτούντος, αλλά απαιτείται να συντρέχει ιδιαίτερη οικονομική δυσχέρεια, η οποία να μπορεί να αποβεί καταστρεπτική για τον αιτούντα ή να επιφέρει ισχυρό οικονομικό κλονισμό του.²⁵

Επίσης, η αιτήτρια διατείνεται ότι μην μπορώντας να προσφέρει το χημικό σύνθετο λίπασμα έχει χάσει όχι μόνο τους πελάτες που προμήθευε το εν λόγω λίπασμα, αλλά και πελάτες παραγωγούς τους οποίους προμήθευε και με άλλου είδους/τύπους λιπασμάτων (πχ. απλά και σύμμεικτα λιπάσματα). Παρά τα όσα δηλώνει όμως η αιτήτρια, η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν έχουν σταλθεί συγκεκριμένα υποστηρικτικά στοιχεία αυτών των αποτελεσμάτων, που επικαλείται. Εξάλλου, βάσει των όσων ανέφερε το Υπουργείο Γεωργίας προκύπτει ότι ο διαχωρισμός των λιπασμάτων σε χημικά ή σύμμεικτα (blend), έχει να κάνει με τη διαδικασία παραγωγής του λιπάσματος και όχι με την περιεκτικότητά του σε θρεπτικά στοιχεία. Άρα σε ένα λίπασμα π.χ. 20-10-10 ή 14-22-9, είτε σύμμεικτο (blend) είτε χημικό, δεν διαφέρει η περιεκτικότητα των θρεπτικών του στοιχείων, αλλά ο τρόπος παραγωγής του. Περαιτέρω, το Υπουργείο Γεωργίας έχει διευκρινίσει ότι υπάρχει η δυνατότητα υποκατάστασης του λιπάσματος τύπου 14-22-9 με τη χρήση απλών λιπασμάτων, όπου στην περίπτωση αυτή θα πρέπει ο γεωργός να κάνει ανάμειξη 2 ή 3 διαφορετικών τύπων, όπως επίσης υπάρχει και η ίδια δυνατότητα αντικατάστασης των τύπων λιπασμάτων που χρησιμοποιούνται για την καλλιέργεια των σιτηρών με τη χρήση απλών λιπασμάτων, όπου και σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει ο γεωργός είτε να κάνει ανάμειξη 2 ή 3 διαφορετικών τύπων όπως 21-0-0, 0-44-0, 0-0-50 κ.α., είτε να διασπείρει στο χωράφι με περισσότερες επεμβάσεις.

Επιπλέον, η αιτήτρια θεωρεί ότι διατρέχει τον κίνδυνο να αναστείλει ολοκληρωτικά τις εργασίες της στον τομέα των λιπασμάτων, αφού τα χημικά λιπάσματα για την καλλιέργεια της πατάτας και σιτηρών αποτελούν το 90% των πωλήσεων της σε λιπάσματα. Παρά ταύτα, η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν έχει υποβάλει οποιαδήποτε

²³ Faull & Nickpay, *The EU Law of Competition*, 3rd Ed. (2014), Oxford University Press, para. 2.117.

²⁴ *Supra* υποσ. 13, *La Cinq*, παρ. 79-80.

²⁵ Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού, ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. 260/IV/2004.

τέτοια υποστηρικτικά στοιχεία. Περαιτέρω, η Επιτροπή επισημαίνει, όπως έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω, ότι η δραστηριοποίηση της αιτήτριας εταιρείας στον εν λόγω τομέα, φαίνεται ότι διήρκησε μόνο 9 μήνες και παρά το γεγονός ότι η αιτήτρια επικαλείται τη διακοπή συνεργασίας με την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, που επισυνέβη τον Ιούλιο του 2017 και η καταγγελία της υπεβλήθη προς την Επιτροπή στις 25/1/2018, μέχρι και τις 29/5/2018, που πραγματοποιήθηκε η ενώπιον της Επιτροπής προφορική διαδικασία εξέτασης της αίτησής της για λήψη προσωρινών μέτρων, δεν διεφάνη να έχει *αναστείλει ολοκληρωτικά τις εργασίες της*, ως οι ισχυρισμοί της.

Η Επιτροπή, εν κατακλείδι επισημαίνει ότι, οι ισχυρισμοί που έχει προωθήσει η αιτήτρια, δεν υποστηρίζονται από συγκεκριμένα στοιχεία, αλλά ήταν γενικοί και αόριστοι. Η Επιτροπή, περαιτέρω, παρατηρεί ότι η αιτήτρια φαίνεται να συνέχισε τις δραστηριότητες της όχι μόνο 6 μήνες μετά τη διακοπή της συνεργασίας, αλλά μέχρι και την ενώπιον της Επιτροπής προφορική διαδικασία στις 29/5/2018. Δεν έχει διαφανεί κατά πόσο έχει σταματήσει τη δραστηριότητά της στον τομέα των λιπασμάτων για διάφορες καλλιέργειες.

Περαιτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα κρίνει ότι στη βάση των ενώπιόν της στοιχείων δεν υπάρχουν στοιχεία τέτοια που να δεικνύουν ότι η αιτήτρια θα τερματίσει τις εργασίες της λόγω της μη συνεργασίας της με την καθ' ης η αίτηση ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ, ούτε ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό και δη στους καταναλωτές με την μη προμήθεια των χημικών λιπασμάτων από την ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ προς την αιτήτρια εταιρεία. Τουναντίον, με βάση τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία, έχει διαφανεί ότι η δραστηριοποίησή της στο συγκεκριμένο τομέα των λιπασμάτων για καλλιέργειες πατάτας και σιτηρών και η συνεργασία της με την καθ' ης η αίτηση εταιρεία χρονολογείτο από τον Οκτώβριο του 2016, διήρκησε περί τους 9 μήνες, ενώ όπως έχει διαφανεί, στην αγορά υπάρχει ένας σεβαστός αριθμός εταιρειών, που προμηθεύουν εδώ και χρόνια τους καλλιεργητές με τα απαραίτητα και κατάλληλα λιπάσματα για καλλιέργειες. Σημειώνεται ακόμη ότι και το Υπουργείο Γεωργίας ανέφερε ότι: *«Οι συγκεκριμένοι τύποι λιπασμάτων υπάρχουν στη διεθνή αγορά και μπορούν όσοι ενδιαφέρονται να παραγγείλουν και να προμηθευτούν. Υπάρχουν αρκετά εργοστάσια σε διάφορες χώρες όπου παράγουν τέτοιους τύπους λιπασμάτων ή και παρόμοιους.»*

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν στοιχειοθετείται ή/και τεκμηριώνεται στη βάση των υποβληθέντων στοιχείων ότι *«συντρέχει επείγουσα περίπτωση λόγω σοβαρού κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό»*. Η Επιτροπή επίσης κρίνει ότι, δεν τίθεται θέμα ανεπανόρθωτης βλάβης, αφού δεν προκύπτει

οποιαδήποτε σημαντική αλλαγή της δομής της αγοράς που εξετάζεται και δεν έχει επέλθει αποτέλεσμα οριστικό και μη ανατρέψιμο,²⁶ εφόσον η αιτήτρια φαίνεται ότι συνεχίζει να δραστηριοποιείται σε άλλους τομείς, όπως γίνεται φανερό και στην ιστοσελίδα που διαθέτει στο διαδίκτυο²⁷ και επιπλέον, η Επιτροπή, με βάση τα ενώπιόν της στοιχεία, θεωρεί ότι υπάρχει η δυνατότητα να προμηθευτεί και να προωθήσει στην αγορά, λιπάσματα άλλων εταιρειών του εξωτερικού.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κρίνει ομόφωνα με βάση όλα τα πιο πάνω ότι η δεύτερη προϋπόθεση που τίθεται στο άρθρο 28(2) του Νόμου για την ύπαρξη επείγουσας περίπτωσης λόγω σοβαρού κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης στον ανταγωνισμό, δεν ικανοποιείται και δεν έχει στοιχειοθετηθεί στην παρούσα υπόθεση.

Δεδομένων αυτών, καθώς και του γεγονότος ότι στην περίπτωση της έκδοσης προσωρινών μέτρων πρέπει να τηρούνται σωρευτικά όλες οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 28 του Νόμου, η Επιτροπή κρίνει ότι παρέλκει η περαιτέρω εξέταση για τη στοιχειοθέτηση ή μη της ευλόγως ισχυρής εκ πρώτης όψεως υπόθεσης παράβασης των άρθρων 6(1) και 6(2) του Νόμου, ως οι ισχυρισμοί της αιτήτριας.

Η. ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή, υπό το φως των όσων έχουν αναφερθεί και αναλυθεί και στηριζόμενη στα στοιχεία που βρίσκονται κατατεθειμένα στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, καθώς και στα όσα αναπτύχθηκαν από τα εμπλεκόμενα μέρη κατά την προφορική διαδικασία που πραγματοποιήθηκε στις 29/5/2018 ενώπιόν της, αλλά και τα όσα υποβλήθηκαν γραπτώς, αποφασίζει ομόφωνα ότι δεν έχουν στοιχειοθετηθεί οι σωρευτικές προϋποθέσεις που το άρθρο 28 του Νόμου θέτει για την έκδοση των αιτούμενων προσωρινών μέτρων.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει να απορρίψει το αίτημα της εταιρείας Shukuroglou για τη λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον της εταιρείας ΕΛΛΑΓΡΟΛΙΠ και να ενημερώσει τα εμπλεκόμενα μέρη για την ως άνω απόφασή της.

ΛΟΥΚΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού»

²⁶ Βλ. *supra* υποσ. 14, Απόφαση Ε.Α. Αρ. 368/V/2007.

²⁷ <https://www.premier.com.cy/el/>